

Onu Volgi värsiaabits

„Onu Volgi värsiaabits” sisaldab 32 luuletust ja palju Piret Raua toredaid pilte. Kuigi värsid on vaid neljarealistised, sisaldab iga salm suurt ja sooja mõtet. Peeter Volkonski õhutab lugejat oma juuri tunnetama ja lähedasi hoidma. Raamat esindab Eestit sügisel Pariisis avataval näitusel „Ringreis Euroopas läbi 27 pildiraamatu”. Vt lk 2.

RAAMAT

EESTI KIRJASTUSTE LIIDU AJALEHT

Nr 5 (28)

8. mai 2008

kommentaar Valikute A ja O

„Kas siis selle filmi järgi on juba ka raamat tehtud?” imestanud poeg, kui pärast „Aarete saare” vaatamist isa talle raamatut lugeda soovitanud. See kõnekas olupildike pärineb Jaanika Palmi ettekandest Tartu algupärase lastekirjanduse päeval, mille tema omakorda Raivo Kelomehe kirjatööst noppinud.

Tartus arutati lastekirjanduse traditsioonilisuse ja multimediaalsusega seonduvat. Kas raamat on nagu regi, mille ainult film või tele ilmarahvale imetlemiseks mäe otsa suudab vedada?

Lastekirjanduse Keskuse poolt tänavu juba üheksandat korda toimetatud Nukitsa konkursi esikohad kuuluvad raamatutele, mis ilmunud pärast samasisulise filmi linastumist. Need on „Leiutajateküla Lotte” Andrus Kivirähkilt ning „Ruudi” Aare Toikkalt ja Aarne Mägilt. Kolmandaks tuli n.-ö paljalt raamat – Kristiina Kassi „Samueli võlupadi”.

Kultuurkapitali asjatundjatest koosnev žürii valis mullusest saagist välja kuus nominenti: „Tere, Volli!” (Ilmar Tomusk), „Suur must koer. Suur must pini” (Triinu Ojari), „Mis sinuga juhtus, Ann?” (Aidi Vallik), „Onu Heino eksis ära” (Jaanus Vaiksoo), „Suleline, Puhuja ja must munk” (Aino Pervik) ja „Järvevaht ja joogivesi” (Ilmar Trull). Nende seast arvati parimaks Trulli luulekogu. Nominentide hulgast jõudis laste lemmikute esikümnesse ainult Ann. Ülejäänud platseeruvad kusagil keskel ja kultuurkapitali võiduraamat koguni tagumises pooles.

Laste ette asetatud raamatuvalik oli seekordse Nukitsa aegu rikkalik ja mitmekesine. No keda sa sealt võtad või jäta?! Lotte on aga raamatutest ja filmidest juba vana tuttav. Nalja saab ja tore on, kogu aeg juhtub midagi, aga mitte hullu. On, kellega samastuda, kellele kaasa elada.

Aga loed näiteks „Sulelist, Puhujat ja musta munk”. On põnev, on tsipa õudne. Ja on ebamugav. Sest pead ju ise mõtlema, mida see kõik õigupoolest tähendab, millest raamat jutustab.

Raamatukoguhoidjana tean, et lapsed loevad ka asjatundjate pärjatud raamatuid meeleldi. Siin ehk seal parimaks arvatud teoste lasteni jõudmine on täiskasvanute valiku küsimus. Oleks tore, kui suur inimene noid raamatuid teaks, mõne särava-avaneva-trikitava raamatu ostmata jätaks ning hoopis „Järvevahi...” koju viiks.

Krista Kumberg
Haapsalu lasteraamatukogu

Kaks korda kuus käivad lapsed Eesti Lastekirjanduse Keskuse mõnuses põõningutoas kunstnik Piret Mildebergi juhendamisel joonistamas ja meisterdamas. Proovitakse uusi tehnikaid ja tuletatakse meelde vanu, arendatakse kunstimeelt ja ruumilist mõtlemist. Foto Piret Mildeberg

No mis elu see on... ilma raamatuta!

Anne Rande
Eesti Lastekirjanduse
Keskuse direktor

Eesti Lastekirjanduse Keskus on andnud parima, et raamat oleks hea kaaslane igapähele, kes meil külas käinud. Meie maja on kindlasti kõige avaram eesti lastekirjanduse kodu nii Eestis kui ka terves maailmas. See on ainulaadne kultuurikatlake, mida lihtsalt peab ise nägema.

Pika tänava uhke muinasjutuloss lummas sisenejaid oma kauni välisilme ning ainulaadse interjööri. Ruumid ja tegevused majas on läbi mõeldud nii, et lapsed juba sisenedes tunnetaksid, et neid siin oodatakse, väärtustatakse ja armastatakse. Keskus juhib tulijat lastekirjanduse maailma mitmel moel ja uskuge, majast väljudes tunneb ka suur inimene end õnnelikuma ja paremana.

Keskuse tegevuse eesmärk – tuua lugemise juurde võimalikult palju väikesed ja suuri inimesi – saab tõeks sõna otseses mõttes, täistuuridel kuus päeva nädalas. Nelja avamiskuu järel kasutab meie raamatukogu üle tuhande lugeja. Toimunud on juba üle kahe-

saja ürituse. Numbrid üllatavad meidki ja lisavad kindlustunnet, et oleme õigel teel. Heameelt teevad noored pered ja mis eriti vahva – silma on jäänud just isad vaevu laenutusletini ulatuvate põnnidega.

Pole uudis, et tee raamatuni ei pruugi alati olla lühike, sirge ja lihtne. Pika tänava majas on võimalik toimetada mitmeti, ka nii, et esmapilgul seost raamatuga nagu polegi, kuid lõppkokkuvõttes peaksid selleni viima küll.

Suurepärane põlvkondade vaheline kohtumispaik on eesti lastekirjanduse varakamber. Retk lapsepõlvemaale paneb heldima iga suure inimese, amsamas aabitsale ning vahvad eesti lasteraamatute tegelaskujud kilkama lapsed. Üldist elevust tekitavad muuseumiruumide kaunistavad eesti kunstnike kujundatud originaalsed taburetid. Eriti põnev on äraarvamismäng, kus taburet ja raamat peavad teineteise leidma – nii õpivad lapsed tundma illustratsioonikunsti ja selle tegijaid.

Maja ehib mitu kunstigaleriid. Võimalust eksponeerida lasteraamatukunsti nii ulatuslikult on väga vähestel Euroopa riikidel. Näitused on planeeritud juba mitmeks aastaks ette.

Hoogsalt edeneb koostöö kirjastustega. Viimase seitsme aasta jooksul on läbi käikirjade konkursside ilmunud üle kolmekümne algupärase laste- ja noorteraamatu. Heameelega korraldame raamatuesitlusi ja kohtumisi loojatega.

Talvel-kevadadel toimetab teisipäeviti põõningul 2-5-aastaste mudilaste ring. Luugisaalis on huvilistel võimalus musitseerida, pönevaid kontserte korraldada. Septembris hakkab põõningukorrusel toimetama poiste luuleklubi ja kord kuus sätitakse rõdusaal tantsusaaliks, kus lastel võimalik tantsida „korralikke” tantse.

Ja uskuge või mitte, isegi lärmakad lapsed käituvad majas vaoshoitumalt – kultuurne ja väärikas keskkond kasvatab sõnadetagi. Me kõik soovime, et Eestis elaksid õnnelikud inimesed. Lugemiseta pole see võimalik. Lapsed on meie lootuste kandjad! Aidakem neil varajases kasvueas leida tee raamatuni, sest lugevatest lastest kasvavad lugevad täiskasvanud.

Vt ka Eesti Lastekirjanduse Keskuse kodulehekülge www.eltk.ee

uudis Nukitsa konkursi võitjad

12. aprillil tehti Eesti Lastekirjanduse Keskuses teatavaks järjekorras juba üheksanda Nukitsa konkursi võitjad – laste lemmikirjanik ja -illustraator.

Võitjateks osutusid Andrus Kivirähk ja Heiki Ernits, kelle kirjutatud ja joonistatud „Leiutajateküla Lotte” kogus ülekaalukalt enim hääli nii kirjaniku kui ka kunstniku kategoorias. Raamatu erakordse menu põhjus lustliku teksti ja lastepäraste illustratsioonide kõrval on kindlasti ka multifilmist armsaks saanud tegelased.

Ka kirjanike arvestuses teise koha saanud raamatu, Aare Toikka ja Aarne Mägi „Ruudi” edule aitas kahtlemata kaasa samanimeline koguperefilm.

Kolmandaks tuli tuntud lastekirjaniku Kristiina Kassi Roald-Dahlilikult humoorikas lugu „Samueli võlupadi”.

Illustraatoritest sai teise koha reklaamikunstnik Anni Mäger piltidega Urmas Lennuki raamatule „Sööära-söö” ja kolmanda koha Moritz (kodanikunimega Ott Vallik) piltidega Heiki Vilepi raamatule „Kapiukse kollid jälle platsis”.

Nukitsa konkurss on Eesti Lastekirjanduse Keskuse korraldatav üle-eestiline lugejaküsitlus, kus lapsed hindavad kahel eelneval aastal ilmunud algupäraseid lasteraamatuid.

Koolitused lasteaia- õpetajatele

27. märtsil esitles kirjastus Ilo uut „Siiliaabitsat”. Selleks, et pedagoogid oskaksid aabitsast kõike seal leiduvat lastele edasi anda ja ise õpetamisrõõmu nautida, on läbi viidud koolitusi Tallinnas, Pärnus ja Saaremaal. Lisaks toimuvad mais koolitused Tallinnas, Viljandis ja Tartus ning pärast suvise koolivaheaja lõppu, 21. augustil, saavad autorikoolitust ka eesti keele õpetajad, kes õpetavad eesti keelt vene õppekeele lasteaedades.

RAAMAT

Väljaandja Eesti Kirjastuste Liit
© EKL 2007

ilmunud

Teekond tippu. Matemaatika
Jill Jones
tõlkinud
Külliki Saks
32 lk
pehme köide

Lõbusate piltidega töövihikusari on mõeldud matemaatika põhioskuste õpetamiseks. Neis on toredad ülesanded, mille lahendamise eest tunnustuseks antavad klepsud ja kuldtähed aitavad suurendada lapse eneseusaldust.

Teekond tippu.
Matemaatika 3–4-aastastele
Teekond tippu.
Matemaatika 4–5-aastastele
Teekond tippu.
Matemaatika 5–6-aastastele
Teekond tippu.
Matemaatika 6–7-aastastele

Hernetont Ernestiine
Leelo Tungal
pildid
Ülle Meister
64 lk
kõva köide

Vahva lugu aia- maale linde peletama pandud suure südamega herneton- dist, kes metsaelanikega väga hästi läbi saab ja lindusid aitab. Ernestiine haub oma taskus välja rästapoja, kaitseb teda pasknäärde ja kassi eest, sooritab edukalt hernetondieksami ning tõrjub koos teiste loomade ja lindudega pask- näärde rünnaku. Fantaasiarikast lugu täiendavad tõetruud joonistused, mis aitavad lapsel meil elavaid erinevaid linnuliike tundma õppida.

Loomad. Klepsu- raamat
Jinny Johnson
tõlkinud
Tiina Põldaru
ja Aili Saks
160 lk
pehme köide

Kaunite värvipiltidega raamat annab teavet 300 imetaja, linnu, roomaja ja kahepaikse kohta. Raamatuga on kaas- as üle 400 klepsu, mis kujutavad loomutruult erinevaid linde ja loomi. Klepsudega saab kujundada raamatu- lehekülgede loodusmaastikele sobiliku loomastiku.

Looduse tasku- raamat
autorite
kollektiiv
tõlkinud
Ruth Ling
172 lk
kõva köide

Looduse taskuraamat uurib taimede ja loomade huvitavat maailma, alates lilleõie tillukestest osadest kuni salapä- raste süvavee-elukateni. Lihtne sisutihe tekst ning tõetruud joonistused anna- vad taimede ja loomade põnevast elust arusaadava ja võluva pildi.

Suur Peeter ja väike Piret sõidavad Pariisi

Käesoleva aasta alguses sai Prantsuse rahvuslik lastekir- janduse keskus La Joie par les livres – IBBY-France Prantsuse Rah- vusraamatukogu osaks. Selle sündmu- se ja ühtlasi ka Euroopa kultuuride- vahelise dialoogi aasta tähistamiseks korraldatakse Pariisis 11. oktoobrist 2008 kuni 4. jaanuarini 2009 näitus „Ringreis Euroopas läbi 27 pildiraa- matu”. Ürituse raames toimuvad Eu- roopa Liidu liikmesmaade lastekirjan- dusele pühendatud vestlusringid. Igat riiki esindab üks lasteraamat. IBBY- France on valinud Eestit esindama Peeter Volkonski ja Piret Raua „Onu Volgi värsiaabitsa”.

Elutõde igas salmis

Värsiaabits on raamat, mis peaks üht- viisi köitma nii kõige väiksemaid luge- jaid kui ka nende vanemaid. Täiskasva- nud võivad sellest luulest isegi rohkem nalja saada kui lapsed. Samas meeldib lastele, et autor võtab neid tõsiselt.

„Onu Volgi värsiaabits” sisaldab 32 luuletust, iga tähe kohta ühe. Kuigi vär- sid on vaid neljarealisel, lihtsa sõnas- tuse ja riimiga, sisaldab iga lühike salm ometi suurt ja sooja mõtet. Kartmata olla siiras ja avatud, õhutab Peeter Vol- konski lugejat homset ootamata tänases päevas elama, oma juuri tunnetama ja lähedasi hoidma. Luuletaja kutsub last mõtlemale igasugu erinevatel teemadel – armastus, juured, saladus, maailm, ema, ootamine. Nonsenss liidab kõi- ke, olles ühtaegu väga lapsemeelne ja mängurõõmus kui ka mõtteihte. Sageli üritab autor lühidas vormis sõnastada mõne elutõe, aga ka mängulusti jagub palju.

Ilusad on lilled, loomad, / inimesed ka, / aga kõige ilusam on / sinu isamaa.

Lustimist nii suurtele kui ka väikestele

Selle raamatu teevad veel lähedamaks Piret Raua lõbusad ja absurdsed pildid, mis ühtpidi arvestavad Volkonski luu- letustega, teisalt iga tähega – luuletused on ju esitatud tähestikus –, aga panevad omalt poolt veel mängulusti juurde. Neile piltidele on iseloomulik puhtus, selgus, peen üksikasjalikkus, samas on armsus ja koomika parajas tasakaalus. Piltidel on siin isegi suurem kaal, kui raamatut väikelapsega lugeda. Tema tahabki rohkem pilte vaadata. Need on lihtsad ja siirad, aga detailirohked ja

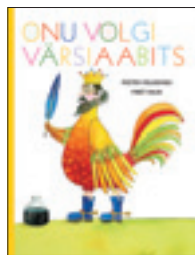
sageli on neis sees miski nali, mis Vol- konski luuletuse pea peale pöörab.

Abiks õppimisel ja õpetamisel

Riimteksti esitamine aabitsas on väga vana põhimõte. Riimis lugu jääb meel- de, ja pähejäänud teksti kirjapanduga võrreldes tekivad seosed kuuldava ja nähtava vahel. Nii tulebki lugemine, mõtlemine, maailma nägemine. „Onu Volgi värsiaabitsast” vahvaid värsse ette lugedes ja lapsega koos põnevaid pilte vaadates saavad tähed vaevata selgeks.

Raamatu lõpus on kaks Kerttu Soansi teksti, mis tutvustavad autoreid.

Kui õppimisest küllalt, võib neidki lap- sele ette lugeda – suur Peeter ja väike Piret saavad ise aabitsalugudeks.

Onu Volgi värsiaabits
Peeter Volkonski
ja Piret Raud
72 lk
kõva köide

Avasta aega ja inimesi

Eesti Entsüklopeediakirjastuse raamatusari „Maailma elulood” koosneb 12 raamatust. Sarja on loonud maailma suurimaid mittetu- lunduslikke teadus- ja haridusorgani- satsioone National Geographic Society, autorid on nimekad ajaloolased. Sarja on valitud suurkujusid kõikidest ajas- tusest, nende hulgas on nii 3500 aastat tagasi elanud Egiptuse printsess Hat- šepsut kui ka meie kaasaegne Nelson Mandela; siit leiab valitsejaid, sõdalasi, kunstnikke ja teadlasi.

Sari on mõeldud noortele ja seetõttu pannakse eriti rõhku suurkujude lap- sepõlvele, haridusele ja esimestele saa- vutustele. Köitvalt kirjeldatakse ajastut, milles inimene elas ja tegutses – lugeja ette tuuakse Leonardo da Vinci aegsed pidustused Firenzes, Egiptuse 18. dünas- tia valitsejapalee, Akvitaania Eleanorri ristikäikude maastikud ja helid, Marco Polo kaubaturgude rikkused, Aleksan- der Suure Pärsia hiigelriigi õukonna kombed, Elizabeth I aegne Inglismaa, Pariisi Sorbonne'i ülikooli 19. sajandi lõpu miljöö jne. Tsitaadid, perekonna- elu ja koolikorralduse kirjeldused, laste elu ühiskonnas, poliitika, kunst, lahing- gud, teadus – läbi elulugude muutuvad mineviku sündmused, kangelased ja nende saavutused köitvalt elavaks.

Elulood pakuvad põnevaid detaile ja pilte ka täiskasvanud lugejale. Mitme

Eesti Entsüklopeediakirjastuse raamatusari „Maailma elulood” koosneb 12 raamatust.

suurkuju kohta pole eesti keeles põhja- likumat biograafiat ilmunud ja igas raa- matus leiduv ajatelg aitab kiiresti leida olulisi fakte. Elulood on suurepäraselt kujundatud ja rikkalikult illustreeritud fotode, joonistuste, kunstireprodukt- sioonide ning kaartidega. Oluline on sõnaseletuste osa, kus selgitatakse vas- tava ajastu eluolu, kunsti- ja usualaseid termineid ning võõrsõnu. Kõikides raamatutes on täiendava kirjanduse ni- mistu ja register.

Sari „Maailma elulood” iga raamat 64 lk, kõva köide

Ann Kramer. AKVITAANIA
ELEANOR.
Kuninganna, kes ratsutas lahingusse

Simon Adams. ALEKSANDER.
Poiss-sõdur, kes vallutas maailma

Simon Adams. ELIZABETH I.
Hüljatu, kes sai Inglismaa kuningannaks

Philip Steele. GALILEO.
Geenius, kellest sai
inkvisitsiooni ohver

Philip Wilkinson. GANDHI.
Vabadusvõitleja, kes ühendas rahva

Ellen Galford. HATŠEPSUT.
Printsess, kellest sai vaarao

John Phillips. LEONARDO
DA VINCI.
Mees, kes oli oma ajast ees

Ann Kramer. MANDELA.
Mässaja, kes juhtis oma
rahva vabadusele

Nick McCarty. MARCO POLO.
Poiss, kes rändas keskaja maailmas

Philip Steele. MARIE CURIE.
Naine, kes muutis teaduse kulgu

Philip Wilkinson. MICHELANGELO.
Kunstnik, kes unistas täiuslikkusest

Flore Geyer. SALADIN. Muslimi
sõdalane, kes kaitses oma rahvast

Kuidas last lugema meelitada

Uus lasteraamatusari „Loe mind!” on meie kirjastuses ette võetud heas usus, et avaldada värskeid ja väärtustada tundud autoreid ja illustraatoreid. Lasteraamatu kirjutamine ja illustreerimine on väga vastutustundlik tegevus, mis peab olema nii professionaalne kui ka huvitav. Kui laps raamatuga esimest korda tutvust teeb, võiks see olla meelde jääv ja ikka ja jälle ligimeelitav kogemus.

Nii tahame meiegi pakkuda head valikut eesti tegijate loomingust. Sarja alustasime Andrus Kivirähki „Kaelkirjaku” kordustrukiga, mille illustreeris Heiki Ernits.

Tutvumiseks seekord mõned katkendid avaldatud esmatrükkidest. Lugege lastele ette ja kui meeldib, saab kohe minna poodi raamatut ostma.

Järgmisena ilmub sarjas Aino Perviku „Presidendilood”, mille on illustreerinud Piret Raud.

Voldemar Miller

„Kodu kõige kallim”

Pildid joonistanud
Marja-Liisa Plats

Vahva argpüks

Jänkupoiss virises ja pirises: „Ei taha, ei taha olla jänku, jänes!” „Miks sa ei taha? Mis sul viga on?” päris Jänkuema. „Ei taha, ei taha!” jonnis Jänkupoiss. „Jänes on argpüks. Kõik narrivad, hüüavad: jänes-argpüks!”

„Ära ole siis argpüks,” pahandas Jänkuisa. „Ole vahva ja anna Rebasele vastu nina.”

„Mis sa, hull! Mis sa räägid! Nõnda sa ju hukutad meie poja!” hurjutas Jänkuema.

„Jah, jah,” ütles Jänkuisa naerdes. „Ega Rebasele vastu nina anda kerge küll ei ole, aga turja võib talle karata küll. Jooksed, jooksed, hüppad paremale, vasakule – ja siis, enne kui Rebane jõuab pöörata, kohe talle turja!”

„Ära hulluta last!” pahandas Jänkuema. „Õpeta parem pojule, kuidas Rebase eest põgeneda.”

Jänkuisa vabandas, ütles: „Ma tegin nalja. See oli nali.”

Ja ta hakkaski poega õpetama ja harjutama, kuidas joosta ikka kiiremini ja hüpata ikka kaugemale kõrvale, paremale ja vasakule, nõnda et Rebane jälged kaotab.

Jänkupoiss harjutas, treenis hooliga jooksmist ja hüppamist. Ning siis tuligi Rebane. Jänesed põgenesid, jooksid nii kiiresti kui jõudsid ja hüppasid nii kaugele kui jaksasid. Ka Jänkupoiss jooksis ja hüppas, aga Rebane jõudis järele. Viimases hirmus hüppas Jänkupoiss vasakule ja siis kohe jälle paremale, ning oligi Rebase turjal, enne kui see pöörata jõudis. Haaras hammaste ja küüntega suurest hirmust nii kõvasti Rebase turjast kinni, et see valust kiunatas ja põgenema pistis.

Nüüd oli Jänkupoiss juba nii vahva, et kui maha hüppas, hüüdis Rebasele järele:

„Said nüüd! Kui veel tuled, närin sul kõrvad peast!”

Kõik jänesed-jänkud imetlesid Jänkupoisi kanglastegu ja küsisid:

„Kuidas sa... kuidas seda tegid, oskasid?”

„Mina, mina õpetasin!” kiitles nüüd Jänkuisa.

„Sina? Miks siis sina ise Rebase ei hirmutanud?” imestasid teised jänesed.

„Ei, miks mina? Mina olen treener. Ega treener ei pea ju tegema ja oskama kõike seda, mida teevad ta õpilased.”

Jah, nõnda see oli. Jänesed mäletavad ja räägivad sellest Jänkupoisi kanglastest põlvest põlve. Aga ei ole teada, et mõni teine jänku oleks samasuguse kanglasteoga hakkama saanud.

Meelike Saarna

„Mattias ja mamma”

Pildid joonistanud Katrin Erlich

Liivakastisööök

Päike paistis soojalt ning mamma ja Mattias tegid liivakastis kooke. Mamma oli juba teinud ilusa suure koogi kollase kassi vormiga ja punase number kolme kujulise vormiga ja pikerguse sinise vormiga. Mattias oli koogid laiaks patsutanud ja liiva kasti puuäärelt tagasi kasti pühkinud. Liiv tuli alati kasti tagasi pühkida, mitte muru peale, sest muidu mamma kartis, et liiv saab otsa ja siis ei olegi enam millestki kooke teha ega liivalossi ehitada.

Mamma tegi uue koogi rohelise ümmarguse vormiga, millel oli auk keskel. See meenutas mammale Mattiasse lemmikkooki, mida mamma tegi munast ja jahust ja võist, ning kuigi päris koogi vorm oli liivakasti omast palju suurem, oli see kujult täpselt sarnane – ümar ja auguga keskel.

„Kaunistame koogi ära ka,” ütles mamma ja noppis liivakasti kõrvalt üles kaks seal kasvavat võililletutti. Ta pani need koogi peale ja kook oli kahe

erkkollase kaunistusega kohe palju ilusam.

„Mis me veel koogile paneme?” küsis Mattias ja vaatas ringi.

„Paneme mõned marjad ka,” ütles mamma, kes märkas liivakasti kõrval kasvava kirsipuu all paari toorest marja, mis puu oli endalt maha raputanud.

Mattias ronis kähku liivakastist välja ja tõi mammale kolm rohelist kirsimarja. Mamma pani needki koogile ja oli kook veel ilusam.

„Sööme nüüd koogi ära,” tegi Mattias ettepaneku ja andis mammale rohelise nukukahvli.

„Mnjämm, mnjämm,” tegi mamma, nagu sööks.

„Nämm, nämm,” tegi ka Mattias ja pistis oma rohelise nukukahvliga natuke liivakooki endale suhu.

„Oi, Mattias, kes siis liivakooki päriselt sööb,” ütles mamma, kui Mattias väga krimsus nagu tehes liiva suust välja puristas.

„Ei ole hea kook,” ütles Mattias, kui oli liiva suust välja sülitanud.

„Minu meelest oli küll päris maitsev,” jäi mamma endale kindlaks, kuid Mattiase tõsist ilmet nähes tuli talle hoopis teine mõte.

„Teeme siis parem suppi, kui sulle kook ei maitse,” ütles mamma ja küünitask liivakasti teises nurgas oleva väikese punase ämbri järele.

„Mis suppi me teeme?” oli Mattias kohe hakkamas.

„Teeme kapsasuppi,” arvas mamma. Ta noppis muru seest rohelisi krõmpse võilillelehti ja pani ämbrisse.

„Mis me veel supi sisse paneme?” vaatas Mattias aias ringi.

„Paneme tilli,” ütles mamma ja puistas supi sisse raudrohulehti, mis samas rohu sees kasvasid ja näppude vahel nii pehmed tundusid.

„Paneme sibulat ka,” ütles Mattias ja sikutas rohu sees turritavaid kõrsi. Need olid pikad, ei mahtunud supipotti hästi ära ja mamma aitas neid juppideks teha.

„Mis me veel supi sisse paneme?” vaatas Mattias jälle ringi.

„Paneme porgandit ka,” lausus mamma, võttis peenralt ühe natuke äraõitsenud saialilleõisiku, mis oli ometigi veel ilus oranž ning puistas sellegi potti.

Siis ei osanud enam kumbki midagi lisada.

„Kas me kartulit ka paneme?” küsis Mattias lõpuks ja vaatas mamma poole.

„Oi, mis supp see ilma kartulita on!” hüüatas mamma täitsa ehmunult ja kaevas veidi liiva sees – tal oli meele, et Mattias oli sinna kord mõned tilukesed kivid peitnud.

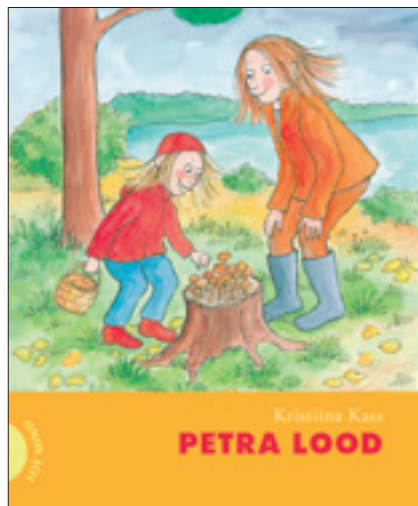

Nüüd oli ämber, mis supipoti aset täitis, juba poolenisti täis.

„Oh, ja soola oleksime ka täitsa ära unustanud,” imestas mamma ja riputas supipotti natuke liiva.

„Paneme suhkrut ka,” arvas Mattias ja riputas supipotti omakorda natuke liiva.

Nüüd oli supp tõesti valmis. Kahekesi söid mamma ja Mattias kogu suure potitäie tilgatumaks.

Kristiina Kass

„Petra lood”

Pildid joonistanud autor

Suurte inimeste jutud

Suured inimesed räägivad mõnikord imelikku juttu. Niimoodi, et laps ei saa asjast mitte midagi aru.

Näiteks hüüab issi alati, kui ma olen kogemata oma piimaklaasi lauale ümber ajanud või tema tähtsatele paberitele printsesse joonistanud: „Tore lugu! Tubli laps!” Ja siis ta muidugi ei naerata, kuigi ütleb „tore lugu”.

Või siis vanaema, kes hüüab alati mind nähes: „Oh sa armas taevas! Sa oled JÄLLE kasvanud!”

Aga kui me läheme mind selle uksepiida juurde mõõtma, kuhu ta on kõigi mu tädi-poegade ja täditütarde pikkused märkinud, näen, et ma ei ole ikka veel ühtegi millimeetrit kasvanud. Suurte inimeste jutte ei tasu uskuda. Isegi mitte emme omi.

Ükspäev, kui emme mu pikki juukseid harjas, ütles ta: „Sa oleksid kindlasti väga ilus ka ilma tukata!”

Siis läks ta poodi ja jättis mind isiga koju ja unustas kindlasti kogu loo ära.

Aga mina otsustasin emmet üllatada. Kohe kui issi oli magama jäänud – ta jääb alati magama, kui telekast tuleb lastesateid –, tõin ma köögisahatist käärid ja hakkasin oma tukka ära lõikama.

See oli väga keeruline töö, aga päris tore ka. Otsustasin hakata suureks saades juuksuriks, sest siis võiksin lõi-

gata teiste inimeste juukseid täpselt nii, nagu ise tahan.

Kui emme koju tuli ja mind ja mu uut soengut nägi, naeratas ta algul ainult ja ütles: „Tere, kallikene!” Kohe varsti tuli aga välja, et ta naeratas ainult sellepärast, et tal ei olnud prille ees.

Kui ta lähemale tuli, kiljatas ta hoopis järsku ja karjus: „Mida sa ometi oma juustega oled teinud? Sa oled oma tuka ära nüsinud! Mida sa ometi MÖTLESID?”

Ma hakkasin nutma: „Sina ju ütlesid, et ma oleksin ilus ka ilma tukata.”

Aga emme ütles: „Ma ei mõelnud ju seda, et sa selle ära LÕIKAKSID, vaid et KASVATAKSID selle välja.”

Kust võib laps teada, mida suur inimene mõtleb?

Minu arvates peaks olema nii, et kui laps lükkab kogemata piimaklaasi ümber või joonistab issi tähtsatele paberitele printsesse, peab issi ütleva: „Oi-oi! See on küll paha lugu!”

Kui laps läheb vanaemale külla nagu eelmiselgi nädalal, peab vanaema ütleva: „Sa oled ju sama pikk nagu varemgi! Ma ei usu, et sa oled millimeetritki kasvanud, aga möödame siiski.”

Ja emme peab oma lapse soengut kiitma ja ütleva: „Sulle sobivad just täpselt sellised juuksed!”

Niimoodi oleks laste elu palju lihtsam. Ja suurte inimeste oma ka.

Andrus Kivirähk

„Kaelkirjak”

Pildid joonistanud Heiki Ernits

„Tal on ussid kõhus,” ütles ema isale ja võttis vaevaga seljast mantli, mis tema tüseda kere ümber iga liigutuse juures kergelt ragises. „Mõtle, ussid! Eks ma öelnud!”

„Mida sa ütlesid?” küsis tüsedusele kalduv isa, kes istus köögilaua taga ning pani parajasti juustu saiale.

„Tee mulle ka üks,” palus ema.

„Ma ütlesin, et see pole õige asi. Laps peaeu ei söö, nokib ainult nagu lind. Sellepärast ta on nii kahvatu! Ja ei taha teistega mängida. Ta on haige.”

„Mis me siis teeme?” päris isa ja hammustas isukalt juustusaia.

„Mis me teeme? Mis me teeme? Me anname talle ussirohtu. Ma juba ostsin. Vaene laps! Et tal ka selline õnnetus pidi külge tulema!”

„Küll saab rohust abi,” lohutas isa. „Hea, et me nüüd vähemalt teamegi, mis tal viga on. Muidu ma kogu aeg nuputasin, et mis see küll on? Miks ta nii kõhn on ja aina omaette! Aga kui uss kõhus, siis muidugi. Mis siin imestada!”

 ilmunud**Kalliralli***Riina Kasser**pildid Eike Einama*

36 lk

kõva kõide

Kes teab, kes kogeab, kes mäletab, milline näeb välja üks päev kodus ühe-kaheaastase lapsega? Kui ei ole enam meeles, siis värskendage oma mälu – „Kalliralli” raamatus on see elava pildina teie ette toodud. Nii kõik käibki – nagu hoogne ralli. See algab varahommikul ja kestab peatumata hiliste õhtutundideni. Päevast päeva, kuust kuusse kordub üks ja sama ring: voodist välja–potile–pesema–riidesse–sööma–öue–tuppa–riidest lahti–potile–voodisse. Ja mis kõige põnevam – selles ei ole hetkegi rutiini! Kui ei usu, siis lugege ja kogege.

Mängukomplekt „Minu pere”*Autor Maimu Rannamets**Pildid Margit Saluste*

Päris pisikeste jaoks (umbes kaheaastastele) mõeldud mängukomplekt „Minu pere” sisaldab suurte selgete piltidega raamatut ja lisaks veel mitu erinevat mängu pildilotost pabernukkudeni. Mängukarbid võib lapse arenedes ja kasvades leida järjest uusi ja eakohaseid võimalusi.

Elias – väike päästekaater*Espen Fykse ja Øyvind Rune Stålen**Tõlkinud Piia Palge Lepik**kunstnik Olaf Asland*

36 lk

kõva kõide

Elias on noor ja agar päästepaat, kes saadetakse tööle Norra kalurikülla Lunviki. Seal aga on teda ees ootamas huvitavad juhtumised. Raamatu tegelased – sadamaehitised ja teised meresõidumasinad, on kõik isikustatud ja igaühel neist on oma iseloom ja tujud.

Eliase raamatus on toredad illustratsioonid ja värvikad tegelased. Raamat sobib 5–8-aastastele poistele ja tüdrukutele (ette)lugemiseks ja üheskoos arutamiseks. Seiklusterohkes raamatust leiab nii sõbralikkust, abivalmidust kui ka konflikte ja torisemist.

Ninatark muna*Eno Raud**kunstnik Edgar Valter*

48 lk

kõva kõide

Eesti lastekirjanduse suurkujud – Eno Raud ja Edgar Valter ei vaja pikemat tutvustamist, ja ega see raamatki. 1980. aastal esimest korda trükitist ilmunud lustakas ja samas dramaatiline lugu munast, kes oma upsakusega palju ähmi ja segadust tekitas, on nüüd taas ilmunud tugevate kaante vahel. Lugu on erinevaid emotsioone tekitav – ninatarga muna kius ja ülbust tekitavad nii viha kui ka heldimust. Emotsioonidega siin ei koonerdata.

Armoni lood: Mehil ja Ellil*Eva Ingerpuu**kunstnik Valdek Alber*

112 lk

kõva kõide

Armas ja romantiline muinasjutt sõprusest, armastusest ja hoolimisest, mis sobib nii väikestele kui suurtele muinasjutusõpradele. Muinasmaa nimega Armon tundub paljuski meie looduse ja metsamaastikuga sarnanevat, aga seal elavad nii põnevad elanikud, keda väga paljud meist ei ole oma silmaga mitte kunagi näha saanud – vahest ainult vanavanemate suust nende kohta jutte kuulnud. Sündmustik on põnev, kohati pingeline, meenutades lausa seiklusfilmi. Siin saab lugeja rakendada oma fantaasialendu ja huumorimeelt.

Masinad õhus*Masinad rööbastel**Masinad vees**Ian Graham**tõlkinud Liis Kivirand*

38 lk

kõva kõide

„Masinad töös” on maailmas populaarsust kogunud sari, mis pakub huvitavat lugemist ja hulgaliselt teadmisi tehnikahuvilistele poistele. Need raamatud ei küsi vanust – on ühtviisi huvitavad nii poistele, isadele kui vanaisadele. Eriti meeldib lugejatele see, et kirjeldused on lühikesed, aga samas täiesti ammendavad. Väga toredad on põnevad faktid ja skeemid. Kuna masinate püsimine vees, õhus ja rööbastel on tavainimesele suur mõistatus, siis aitavad need raamatud väga hästi laste küsimustele vastuseid leida.

Kolm esimest eestikeelset raamatut selgitavad põhjalikult masinaid ja nende väga mitmekülgsid ülesandeid, olgu siis õhus, rööbastel või vees. Raamatute keskmine leht on topeltsuuruses ja annab skemaatilise läbilõikepildi vastavalt suurest reisilennukist, kiirrongist TGV ja maailma suurimast kaubalaevast.

Tähetarkus ja lugemisirõõm

Tarkus tuleb tasapisi ja kes varakult alustab, see kaugemale jõuab. Tundub loogiline.

Aga kuidas alustada, kas õhtujutude ettelugemisega või koos lapsega pusle ladumise ja mängimisega? See on juba igas peres erinev. Väikese lapse jaoks on aga kindlasti kõige tähtsam see, et emale-isale meeldiks temaga koos tegutseda, et see oleks lõbus, huvitav ja mänguline.

Millal on õige aeg?

Kirjastus Ilo on läbi aastate teinud väga tihedat koostööd lasteaiaõpetajatega. Nemed omakorda on uurinud ja arendanud välja mitmeid metoodikaid ning mänge, mis on abiks väikelastele tähetarkuse õpetamisel ja lugemisirõõmu leidmisel.

Millal on aga õige aeg lapsele tema esimene aabits ette anda?

Kui seni oleme harjunud, et aabits on esimese klassi lapse raamat, siis tänapäeva kiires elutempos peab alustama juba varem – ka kaheaastasele lapsele võib ja saab õpetada tähti uuest Ilo siiliaabitsast.

Uue aabitsa autorid on väikestele õpihimulistele lastele kokku pannud sellised pildid, kus ei ole palju sõnu, aga kus on just meile – meie perele, meie rahvale – kõige südamelähedased asjad ja teemad.

Ärge konte murdke!

Ja mis vahva võimlemisõpik see veel on!

Kõiki tähti saab laps ise järele aimata, ennast pikalt välja sirutades I-täheks või siis koos vanaema prillidega Ö-tä-

Aabits on tulvil põnevaid ja pikka uurimist võimaldavaid pilte.*Lehekülj raamatust*

heks veeretada. Vahva! Aga hoiatuseks lapsevanematele – ärge püüdkegi kõike ise järele teha!

Küll aga võivad vanemad luuletusi lugeda ja rahvalaule ette laulda – see ei murra konti.

Ja siis, kui juba tähed selged – oh imet! – tuleb lugemine välja kergelt ja kuidagi liigagi lihtsalt.

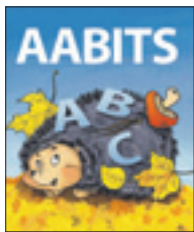
Siiliaabits on juba päris mitu nädalat olnud raamatupoodide üks ostetumaid raamatuid ja loodetavasti jätkub teda igale väikesele tähetargale.

Sügisel aga saab osta ka töövihikut, kuhu laps saab ise juba kriipsudest ja kraapsudest tähti joonida.

Mänguline ja mõistetav

Aabits on üles ehitatud teemakeskselt ja on tihedalt seotud alushariduse riikliku õppekavaga. 14 teemat järgivad aasta-

ringi looduses ja meie oma rahvalaendri tähtpäevi ning sellega seotud tegevusi. Iga teema all on suur ilmekas pilt jutustamiseks ja aruteluks, lisaks leiab tähelehekülgedelt lühikesi silpe, sõnu ja jutukatkeid/luuletusi. Aabitsa koostajad on lähtunud soovist, et lapse lugemis- ja kirjutamisvalmidus kujuneks võimalikult mänguliste olukordade ja lapsele mõistetavate teemade kaudu.

Aabits*täheseadja**Tea Oll**pildimeister**Valdek Alber**salmisepp**Sulev Oll*

68 lk

kõva kõide

Krimka teismelistele

Eesti juurtega Rootsi kirjanik Lena Lilleste on kirjutanud juba kuus lugu just teismeliste poiste ja tüdrukute huvisid silmas pidades. Autor teab, et lastele meeldivad kriminaalromaanid – aga need ei tohi olla liiga pikad või igavad. Seetõttu hakkaski ta kirjutama just niisuguseid krimkasid, kus tegelased on tavalised koolipoisid ja kus nendega juhtub just selliseid tõsiselt kriminaalseid juhtumisi, mis panevad külmajudinad üle selja jooksmas. Läbi sarja on peategelased Tommy ja Kribu – poisid nagu poisid ikka.

Esimene kriminull Tommy ja Kri-

bu sarjast kannab pealkirja „Murdvargus koolis” ja see ei ole mitte nali. Klassivennad ja suurimad sõbrad Tommy ja Kribu satuvad põnevate sündmuste keerisesse, kui nad üritavad tagastada klassiraha, mille Kribu tuletõrjeõppuse ajal pooljuhuslikult oma taskusse pistis. Samal ööl toimub koolis aga tõeline rööv. Poisid saavad varastele jälile, panes aga sellega enda elu ohtu... Lisaks kuritegudele ja seiklustele käsitletakse raamatus ka selliseid päevakohaseid teemasid nagu armastus, pereprobleemid, koolielu rutiin jne.

Raamat on saanud noorte lugejate seas väga positiivse vastuvõtu. Tasub oodata teist, kolmandat ja neljandatki

osa ning olgu juba ette ära öeldud, et Tommy ja Kribu kaasahaaravad seiklused jätkuvad ka järgmistes osades.

Murdvargus koolis*Sarja „Tommy ja Kribu krimka”**esimene lugu**Lena Lilleste**tõlkinud**Allar Sooneste**kujundanud**Kristina Aruvee*

110 lk

kõva kõide

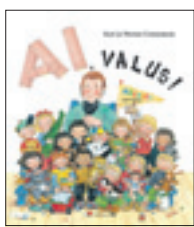
Mõmmikutohter tuleb appi

tuttavaks ka ise trükitähti lugedes.

Lugu ise on aga järgmine...

Mäenuka lasteaeda tuleb külla Mõmmikutohter, et laste lemmikloomade ja nukkude tervist kontrollida. Ja siis kuuleb tohter ka lugusid päriselt lastega juhtunud õnnetustest. Näiteks sellest, kuidas keegi kukkus nii, et haavast hakkas verd tulema ja keegi teine jälle oli jalaluu murdnud, kolmas hamba välja kukkunud või mõnel muul moel haiget saanud. Mõmmikutohter teab, mida teha, kui lapsed, nende lemmikloomad ja nukumid väikestesse õnnetustesse satuvad, ja tal on alati kõigi jaoks lohutusrohtu kaasas.

Raamatu viimases peatükis saab täpsemalt teada, kuidas tegutseda erinevate õnnetusjuhtumite korral. See osa on mõeldud peamiselt täiskasvanutele.

Ai, valus!*Kari Grossmann, Werner Grossmann**tõlkinud Piia**Palge-Lepik*

40 lk

kõva kõide

Laps suurte kodudes

**Vilja Messer
Meelis Lainvoo**

Praegustele noortele lastevanematele ja loodetavasti ka nende lastele on tuttav üks kummaline tegelane, keda kut-
sutakse härra Huuks. Sellest on nüüd
pealt kakskümmend aastat, kui see
Soomes elav kaabuga mehike end Pi-
ret Saluri ja Eesti Raamatu vahendusel
eestlastelegi tutvustas.

Hannu Mäkelä, tänapäeva tuntu-
maid soome kirjanikke, tõi härra Huu
lugejate ette tosin aastat varem, aastal
1973, ja see oli Mäkelä esimene laste-
raamat. Nüüdseks on neid kogunenud
juba üle kolmekümne (tösi küll, mit-
mes tegutseb edasi ikka seesama Huu)
ja mida tänapäevale lähemale, seda tö-
sielulistemaks kirjaniku lastelood on
muutunud.

Äsja Hille Lagerspetzi tõlgituna
ilmunud „Miisa uus pere“ (soome k
„Miisan uusi perhe“, 2005) jutustab
väikesest tüdrukust, kelle kõige kal-
limad inimesed, ema ja isa muutusid
ühel hetkel teineteisele nii palju vöö-
raks, et otsustasid kumbki oma eluga
oma moodi ja oma tahtmist mõõda
edasi minna. Eks ole ju väga tuttav olu-
kord liiga paljudele.

Miisa-raamat tõi meelde ühe teise
soome kirjaniku Ilkka Pitkäneni no-
velli „Pasi ja Lennu“. Loo, mis jutustab
väikese poisi silme läbi ühest päevast
katkises peres. Kurbusest ja üksindu-
sest, elust emaga, kes peab päevad läbi
rabama, et eluga kuidagi toime tulla,
jätmata aega süüvida oma lapse mu-
redesse. Väga kurb ja mõtlemapanev
lugu.

Hannu Mäkelä laseb samuti jutus-
tada lapsel, kuueaastasel Miisal. Eri-
nevalt Pasist on aga Miisal olemas nii
ema kui ka isa, kes mõlemad temast
väga hoolivad. See annab loole märksa
helgema ja vaatamata probleemi tõsi-
dusele kohati humoorikagi värvingu.

„Miisa uus pere“ pole pelgalt lasteraamat, see sobib suurepäraselt ka täiskasvanud lugejale.

Miisa mure on hoopis selles, et tal on
ühtäkki kaks kodu ja mõlemasse trügib
sisse veel keegi võõras, kes tema kodu
ka oma koduks tahab pidada.

Mäkelä on ise soome ajakirjanduses
ütelnud, et idee „Miisa uus kodu“ kir-
jutada tuli tal siis, kui muutis pereseisu
ja abiellus naisega, kellel oli viieaastane
tütar. Nii otsib kirjanik raamatus pigem
lahendust, kuidas kujunenud olukorda
lapsele võimalikult valutumaks teha.

Ei ole ju parem, kui elatakse vöö-
rastena teineteise kõrval ja mängitakse
harmoonilist perekonda, et vaid lapsel
„terve kodu oleks“. Ega laps loll ole – ta
näeb, tunneb ja talletab. Kahjuks ei ole
elu muinasjutt ja võrdlemisi harva lõ-
peb nii ilusasti nagu Erich Kästneri

„Veel üks Lotte“ või Hannu Mäkelä
enda viie aasta eest kirjutatud lasteraa-
mat „Liisa Salolla“.

Miisa-lugu on mõtlemapanev raam-
mat, mida võiksid lugeda kõik praegu-
sed ja tulevased emad-isad. Eriti need,
kes kavatsevad lahku minema hakata.
Vaevalt et Mäkelä raamat kellegi otsust
muudab, kuid vähemalt lugemise ajal
on aega mõtisklemiseks ja võib-olla ait-
tab „Miisa uus kodu“ kaasa lapse maa-
ilma tunnetamiseks.

Samas vaevalt, et ükski täiskasvanu,
kui Miisa-vanune laps talle oma tun-
deid kirjeldab, teda lõpuni mõista suu-
dab. Täiskasvanute ülesandeks peaks
eelkõige olema see, et nad kunagi ei pa-
nekski oma last sellisesse olukorda.

„Miisa uus kodu“ on raamat, mis
veel kord juhhib tähelepanu tänapäe-
vaelu kitsaskohtadele: ajanappus, hoo-
limatus teiste inimeste vastu, oskama-
tus oma elu elada nii, et keegi haiget
ei saaks. Samas on see raamat, millest
õhkab headust.

**Miisa uus
pere**
Hannu Mäkelä
tõlkinud Hille
Lagerspetz
96 lk
pehme köide

Tristan, Saara ja Balkani küpsised

Kui vanasti kirjutati luulevormis
iseigi põllumajanduslike tekste
või traktaate matemaatikast,
siis tänapäeva keel on pea kõikjal väga-
gi proosaliseks muutunud. Isegi kuns-
tist, kirjandusest, filosoofiast või muust
kõrgest ja ülevast kirjutame ikka sel-
lessamas keeles, mida räägime poest
piima ostes, olgugi et sõnad natuke
pikemad ja mõtted keerulisemad on.
Meie arvasime, et kirjandus on rohke-
mat väärt ning eriti on rohkemat väärt
lastele mõeldud kirjandus. Seepärast
kirjutas **Meelis Lainvoo** kolm mõnu-
sat lugu, kus peategelane ongi kirjan-
dus ise.

Arvake ära, mis raamatud need on!

Hüva kõhutäis

Kevad. Laupäev. Päike paistab. Isa ja
ema askeldavad aias: isa kaevab auke
ja ema istutab lilli. Linnukesed istuvad
raagus õunapuu otsas ja vaatavad pealt.
Henrik ja Karl on kõõgitoimkonnas.

„Mis maa sööki me täna teeme?“
küsis Karl, aastajagu kaaslasest noo-
rem poiss.

Henrik lehitseb kokaraamatut.
„Võrratu maitsega lõhnavad magus-
road: mesi, aprikoosid, rosinad. Ime-
peen on see aroom, mis kutsub neid
maitsma: nii sidrun, kaneel kui ka
roos,“ deklameerib ta. Ja lisab pärast
dramaatilist pausi: „Balkanimaad.“

„Näita mulle ka,“ küünitab väik-
sem poiss raamatu järele. Aga Henrik
ei anna, vaid keerab lehte. Siis veel. Ja
siis veel.

„Teeme krõbedat päikest,“ teatab ta
lõpuks ja, tehes näo, nagu oleks tege-
mist erilise vastutulekuga, ulatab raam-
matu Karlile. „Sina loe, mida vaja on.
Mina otsin asjad kapist välja.“

Üksteise järel väljuvad köögikapist
jahu ja suhkrukott ning kuivpärm ja
õlipudel, külmkapist üks muna ja või-
pakk, meepurk ootas juba enne lau-
otsal.

„Sulata või potis nõrrgal tulel või
kausis mikrolaineahjus,“ veerib Karl
uhkelt „rr“-il põriseda lastes.

Poisid muutuvad nõutuks: mis selle
võiga teha tuleb?

„Küll te olete mul tublid abilised,“
kiidab ema õhtul magusameistreid, kui

kogu perel kohud maitsvat päris oma
eesti klimbisuppi ja Balkanilt Bulgaa-
riast pärit retsepti järgi küpsenud krõ-
bedaid päikseid täis on ja isa teleka ees
juba mõnusalt nurru laseb.

Sajajalgne värvipalett

Joosep ja Mattis koolis veel ei käi. Õigu-
poolest ei lähe nad kooli isegi mitte järg-
misel sügisel ega ülejärgmisel ega üle-
ülejärgmiselgi. Nad lähevad kooli alles
varsti. Joosep lubas emmele ja issile, et
sügisel läheb ta hoopis lasteaeda. Mattis
on juba staažikas lasteaialine – tema on
seda teed nühkinud juba üle poole aas-
ta. Aga temal vastupidiselt sõbrale pole
ka maavanaema ega -vanaisa, kellel leh-
mi ja sigu talitada aidata.

Poisid istuvad tärkavale murule
laotatud lapitekil ja õpetavad teinetei-
sele sajajalgseraamatust värve.

„Aias, kus viljapuud kasvavad kõl-
geks, maiustab Saala ja aeg aina kul-
geb. Punaseid õunu ja maasikaid kõiki
– punakat täppi sa näha nüüd võidki,“
on lasteaiatädi Mattisele salmi pähe
õpetanud.

Nüüd peab Joosep näitama, kus on

punane värv. „Onul on punane nina,“
näitab poiss näpuga parajasti poe poole
teel oleva Naabri-Eduardi poole, kelle
sassis habemega peanupp just parasja-
gu üle aia ulatub paistma.

Sajajalgseraamatus on aga teisigi
värve: must nagu Muri, roosa nagu
Miisu ja kollane nagu vanaisa Moskvit-
ši nina, kui ainult mõni näide tuua.

Igavene armastus

Teelele meeldib hirmsasti üks neljan-
da klassi poiss. Poisi nimi on Arno ja
ta õpib väga hästi. Peale selle on Arnol
veel sõstrapruunid silmad ja väga ilus
Nike-kirjaga nokamüts.

Teele usub, et ta isegi võib-olla ar-
mastab Arnot. Võib-olla isegi nõnda
palju nagu tema lemmikraamatu kan-
gelanna sellesama lemmikraamatu
kangelast.

Teele lemmikraamat on „Tristan ja
Isolde“.

See on üks väga vana ja kuulus ar-
mastuslugu. Hästi kurb ja hästi ilus.
Teelel on ainult pisut kahju, et täna-
päeval keegi enam armujooki ei oska
segada.

ilmunud

**Maitseela-
musi siit- ja
sealtkandist**
Corinne Albaut
tõlkinud
Ruth Porila
96 lk
pehme köide

**Sajajalgne
Saara**
Rebecca Elliott
tõlkinud Karin
Volmer ja Tiina
Tomingas
12 lk
kõva köide

Saara on vahva värve õppida. Iga
kord, kui lehte keerad, vupsab ta välja
ja näitab uusi toredaid värve oma seljal.
See lõbus raamat aitab lastel tundma
õppida põhivärve ja nende segamist.

**Tristan ja
Isolde**
vanade käsi-
kirjade põhjal
tõlkinud
Kadri Haljamaa
36 lk
kõva köide

12. sajandist päri-
nev keldi legend
Tristanist ja Isoldest on üks maailma
tuntumaid armastuslugusid. Saatus viis
Tristani tee kokku imekauni Isoldega
ning pärast armujoogi tahtmatut maits-
mist olid nende elud surmani seotud.

**Suur raamat
inimese
kehast**
tõlkinud Siim
Tõniste
10 lk
kõva köide
kordustrükk

Suureformaadiline
paksude lehtedega hariv ja lõbus raam-
mat sisaldab volditavaid, lükatavaid ja
tõmmatavaid detaile. Kolmemõõtmeli-
sed prillid teevad pildid ruumiliseks ja
põnevaks.

**Jälgedeta
numbrid**
Jälgedeta sõnad
Tähtede ja
numbrite
õppimise
komplektid

Komplektid sisal-
davad 40 kahepoolset ülesandekaarti,
millele on võimalik kaasasoleva spetsiaal-
se viltpliiatsiga kirjutada ning kirjutatud
kustutada. Karbid ise moodustavad kald-
pinnalise töölaua, millel lapsel on mugav
kirjutamist harjutada. Esmalt võiks va-
nem koos lapsega uurida pilte ja ülesan-
deid ning näidata, kuidas punktiirjoont
järgides sõnu ja numbreid kirjutada.

Komplektid arendavad lapse sõna-
vara ja arvutundmist, lugemis- ja kirju-
tamisoskust ning käe-silma koordinat-
siooni. Kirjutatu kustutamisevõimalus
lubab kaarte korduvalt kasutada.

ilmunud

Ükskord, kui sadas vihma...

Evelin Samuel
kunstnik
Ott Vallik
64 lk
kõva köide

See on vimkaside fantaasiajutt, kus lugeja kohtub tontide, taskumagajate ning veel paljude eriskummaliste tegelastega. Raamatust selgub, miks koer on kurb, mis saab ammusest mälestustest ja kuhu on peidetud maailma uhkeimad aarded.

Raamat on lauljatri esimene suleproov.

Liisusalmid

koostanud
Valli Vilu
80 lk
kõva köide
Vahvate piltidega illustreeritud raamatusse on kogutud umbes

70 lihsat ja lühikest rahvaluulelist liisusalmi, hüpitus- ja unelaulu, mis on pärit Eesti Kirjandusmuuseumist. Neid üle põlvkondade kestnud salme lugesid praegustele emadele-ideale nende vanemad ja vanavanemad ning neisse on talletatud meie esivanemate vägi.

Meie lapse sõrme-mängud

Valli Vilu
32 lk
pehme köide

Sõrmede ja käe liikuvus on otseselt seotud aju ja kõne arenguga. Seega mõjub sõrmede liikuvuse ja koordineatsiooni parandamine soodsalt lapse kõne arengule. Väike raamat on mõeldud 9 kuu kuni 6 aasta vanuste laste peenmotoorika ja kõne arendamiseks.

Laste sünnipäevatordid

Heivi Peterson
sari "100 rooga"
100 lk
kõva köide

Raamat neile, kes tahavad ise oma fantaasiat kasutades valmistada lapse peolauale sünnipäevatordi. Siit leiate 40 erineva kujuga torti – ühed pidulikumad, teised lõbusamad, kolmandad aga nii lihtsad, et saate valmistada koos lastega. Peamiselt biskviitpõhja baasil valmistatud tortide täidisedki on lastele sobivad – kohupiimaga, jogurtiga, marjadega jmt.

Poisid köögis

Alvar
Andres Virkus,
Lia Virkus
Sari "100 rooga"
116 lk
kõva köide

Raamatu autor, 11-aastane Alvar on ajakirja Pere ja Kodu retseptilisas kokanud juba neli aastat. Tema esimesest kokaraamatust leiad 50 lihsat retsepti, mis sobivad järeletegemiseks kõikidele lastele – suuremad saavad roogade valmistamisega hakkama ise, väiksemad ema-isa abiga. Roa-
valik sisaldab nii soolast kui magusat.

Eva Mere

toimetaja

Kui Aleksei Turovski astub loomaia väravast sisse, keeravad ilmselt kõik loomad oma pead. Võib-olla on see väike liialdus, aga suurem jagu linde-loomi tunnevad ta tuleku ära juba mitmesaja meetri kauguselt. Näiteks kassikakud eristavad tema häält isegi siis, kui ta lausub loomaaeda tulles kolleegile: „Tere hommikust! Mis uudist?” Seda kuuldes pöörduv isane Filip viivitamatult kaasa Alla poole ja tema kumedalt lausunud õhõõ (just nimelt õhõõ, mitte uhuu) tähendab: „Kallis, ma kuulsin seda häält”. Ronk Jaška tervitab teda aga lausa inimkeeli, muide, ta võib teha seda nii eesti kui ka vene keeles: „Tere! Rõõm! Jaška on hea lind, Jaška on ilus!”

Võimsa hallikas-pruuni laka ja kuldset valgust kiirgavate metsikute silmadega lövi, kuuldes habemega onu samme või tundes tema tulekut lõhnast, peidab end aga seina taha, varitseb, hüppab võimsate käppadega trellide vastu ja mõirgab tervituseks nii, et maa jalge all väriseb. Endal näol rahulolev lõvinaeratus – alalõug veidi ripakil, suu natuke lahti, keel pisut väljas: „Lõid kartma? Oi kui lõbus! Teeme sedasi veel edaspidigi!”

Autori üks lemmikutest on aga tiiger, kes ütleb sõbra saabudes hästi vaikelt midagi prõhh või vrõhh taolist, mis tähendab: „Tule ja tee mulle pai. Kratsi mind silma ja kõrva vahelt, lauba ja alalõua serva pealt.”

Sujuvalt põimuvad lood ja faktid

Ma arvan, et pole ühtegi inimest, kes tunneks loomade hingeelu paremini kui Aleksei Turovski. Ja ma olen täiesti kindel, et ta oskab loomade keelt. Sest kuidas muidu mõistab ta nii põhjalikult seletada loomade käitumise iga peenematki nüanssi, nende elukorraldust, pereelu probleeme ja laste kasvatamise nippe.

Kes on käinud tema loomaaia-tiirudel või kuulanud teda raadiost-televisorisist teab, kui hea jutuvestja on meie tuntud loomatark. Ja just niisama värvikalt jutustab ta ka oma uues raamat „Minu loomad” pea kolmekümnest linnust-loomast, kes on kõigist loomaaia asukatest kahtlemata ühed huvita-

vamad. Olen kindel, et sama huvitavaid lugusid jätkuks tal mitme raamatu tarbeks ka ülejäänud loomade kohta.

See raamat on jalutuskäik loomaaias, kus lugeja saab tuttavaks ronk Jaškaga, tiiger Bangaga, india lõviga Juhna, lumeleopardiga Olivia, elevantdiga Karl, krokodilliga Vanamees, pelikaniga Pootsman, kassikakkudega Alla ja Filipp jpt. Need on tõestisündinud seigad, mida Aleksei Turovski oma sõpradest nii värvikalt ja humoorikalt pajatab, kuid kõik need lood on põimitud huvitavate faktidega, mis räägivad loomade elust looduses. Näiteks saame teada, kuidas peab turniiri tuur Astin, ja et täpselt samamoodi toimub kõik ka vabas looduses, kus isastel tuuridel on kõige tähtsam reeglitekohaselt peetud võitlus, ja et võit saavutatakse ausalt, ilma pätitempude ja salavõteteta. Kusjuures võidetu üle ei irvitata, vaid ka tema on väärt austust.

Või kas teadsite, et metssea pesa ei ole hoopiski seapesa, nagu me oleme harjunud ütlema inimese räpase elupaiga kohta. Kaugel sellest, metssea pesa on ülimalt puhas paik – enam kui meetrilaiune auk maa sees, milles pehme jänese talvekasuka tükkidest vooder ja peal tihe kuuseokstest katus, mis ei lase vett sisse isegi tugeva vihmajätku korral ja mille metsseama ise osavalt ehitab. Ja et metssiga ise on äärmiselt puhas loom ja ta näeb selle nimel väga palju vaeva. Ta hoolitseb oma hammaste puhtuse eest ning tema keerukat nahahoolduse protseduuri võib täiesti vabalt võrrelda põhjaliku spaa-hooldusega.

Kummutab müüte ja annab teadmisi

Oma raamatus kummutab loomatark veel nii mõnegi inimeste seas levinud väärarvamuse. Näiteks selle, et lumeleopard jälitab inimesi. Lumeleopard on üksildane kiskja, kes tahab elada omaette ja rahu, aga kui jahimees, kes kütib tema kaunist nahka, ei jäta joni ja teda päev-paar jälitab, siis keerab loom end ringi, tuleb inimesele vastu ja ütleb jäu, mis tähendab: „Kuule, sinust ei ole mulle rivaali. Mine koju ja jäta mind rahule.”

Raamatut lugedes saab selgeks see, kust on tulnud väljend rongaema, ja et see ei sobi kohe mitte kuidagi ronkade kohta, sest päris rongaema suhtub oma poegadesse hoolivalt, tähelepanelikult

Tuur Astin tunneb tuttava inimese ära. Ta ei tee seda ainult hääle ja välimuse järgi, vaid võtab arvesse ka lõhna, kõnnakut ja kehakeelt. Foto raamatust

ja kaitsvalt. Kinnitust leiab ka vanasõna, et hunt hunti ei murra – see, et oma liigikaaslastele liiga ei tehta, on loomariigis üldine laialt levinud reegel.

Lugeja saab teada, mida kõike on võimelised selgeks õppima šimpansid. Näiteks kui hakata šimpansilastele kohe õpetama viipekeelt, on nad neljandaks-viiendaks eluaastaks võimelised ära õppima mitusada või isegi paar tuhat sõna ja saavad inimesega suurepäraselt vestelda.

Autor jutustab, kuidas peseb ennast elevant, mil viisil püüavad kalu pelikandid ja kondorkilpkonnad, kuidas hoolitsevad oma poegade eest metsseamad, kuidas kasvatavad ja karistavad oma poegi lumeleopardid, tiigrid, hundid, mil moel kutsuvad lapsi korrale miiludkasvatajatädid... Muide, loomavanimate pedagoogikast tasub õppust võtta ka inimesel. Nimelt on loomavanimad kasvatamises väga järjekindlad. Nad teavad, et lapsi tuleb keelata ja et keelamine peab olema kindel, nii et pojake saab selgelt aru, mida keelatakse. Ja et seda tuleb teha kohe, kui pisike millegi lubamatuga hakkama sai, sest viis minutit hiljem ei ole enam mõtet tänitada.

Seadkem sammud loomaaeda

Suvi koputab peagi uksele ja meelitab loodusesse. Üks lõpmata tore koht, kuhu kogu perega sammud seada, on kindlas-

ti loomaaed. Ärge mõelgegi ühe päeva-kogu loomaaeda läbi kapata – nii ei saa te ühestki loomast õiget sotti –, vaid sättige end mõne looma aediku juurde pikemaks ja jälgige neid hoolikalt. Otsige näiteks üles need linnud-loomad, kellest on juttu Aleksei Turovski uues raamatus, veelgi parem, lugege see raamat enne loomaaeda minekut põhjalikult läbi ja te oskate märgata palju enamat, kui varasematel loomaaikäikudel.

See raamat on pisikestele lastele otsast lõpuni ettelugemiseks vast veidi keeruline, kuid mõndagi põnevat on neile seal kindlasti. Uudistamist pakuvad kahtlemata toredad fotod, mille autoriteks on loomaaia loomaarst Maaja Kitsing ja fotograaf Tavi Grepp. Koolijütsid ja emad-isad leiavad aga raamatust kindlasti palju kaasahaaravat ja põnevat, sest loomatark õpetab vaatama, kuulama ja mõtlema.

Raamat ilmub mai lõpus.

Minu loomad

Aleksei
Turovskiga
loomaaias
Aleksei Turovksi
144 lk
kõva köide

Ripsiku täpsed ja selged õpetused

Evar Post

Ajakiri Pere ja Kodu
tegevtoimetaja

Nutikas tegelane Ripsik, kes lastele raamatutes nii lugemist, arvutamist kui kokkamist õpetanud, näitab seekord ette, kuidas häid pilte teha. Ikka A ja B ja puust ja punaseks.

Raamat sobib nii poisile-tüdrukule, kes asja oma esimese digiaparaadi saanud, kui ka pisut edasijõudnule, kel soov paremaid ja huvitavamaid pilte teha.

Ripsik võtab ühe täitsa tavalise lihtsa digifotoka ja näitab kõigepealt mõnel lihtsad võtted, kuidas kaamerat õnnestunud piltide saamiseks seadistada. Näiteks mida peab muutma, et saada ilusaid pilte liiga vähese või liiga tugeva valguse korral.

Siis pildistamine ise. Koos Ripsikuga käime samm-sammult läbi kuus fotosessiooni. Kuidas pildistada lemmiklooma, rulluisutajat, peret, last, autot, hobust. Lihtsad ja täpsed nõuanded ja pildid juures. Kuidas ikkagi teha nii, et kihutav rulluisutaja pildil udune ei jääks või et lemmiklooma fotos oleks soojust, sära ja meeleolu?

Aga asi ei piirdu pildistamisega. Ripsik õpetab, kuidas pilte arvutisse saada ja mida nendega seal edasi teha. Jällegi samm-sammult näitab ta ette lihtsamad ja enim kasutatavad töövõtted piltide töötlemisel, et lõpptulemust veelgi võimsamaks ja muljetavaldavamaks muuta. Samm-sammult tähendab seda, et lisaks jutule on fotode töötlemise osa juures iga õpetuse kõrval ka pilt, mis näitab, kuhu nupule pilditötlusprogrammi aknas tuleb vajutada, et soovitud tulemust saada.

Õnneks on Ripsik lõbus ja humoorikas tegelane. Seepärast, kuigi tema õpetused on täpsed ja selged, ei lähe asi

igavaks. Raamatu sihtgrupp on noorem kooli-iga, aga tegelikult on igaühel, kes pildistamist alustab või sellel alal paremaks tahab saada, koos Ripsikuga lihtne ja lõbus edasi jõuda.

Raamat ilmub mai lõpus.

Ripsik õpib pildistama

Virgo Haan
56 lk
kõva köide

Üks tavaline poiss ja kolm iseäralikku seiklust

Andris Feldmanis

Need kolm raamatut, mille peategelaseks on üks kummaliselt normaalne teismeline (esimeses raamatus on ta 12-aastane) poiss nimega Johnny Maxwell, kirjutab kultus- ja menukirjaniku staatuse pii- rimail triiviv kirjamees Terry Pratchett oma neljakümnendates eluaastates. Seda üllatavam on autori võime endast mitukümmend aastat nooremate inimesehakataste elu klaari pilguga vaa- delda.

Ostukäruga ajarändur

Nagu ikka, ei piirdu Pratchett (kes muide kannab iseäralikku au olla Ing- lismaa kõige tihedamini varastatud raamatute autor) oma raamatus argise reaalsusega, vaid laseb oma lugudesse käike uuristada aplal fantaasiaussil.

Reaalsuse piire lammutab juba sar- ja esimene raamat „Vaid sina suudad inimkonna päästa”, heites Johnny läbi arvutiekraani intergalaktilisele võit- lustandril. Küsimus ei ole aga mitte niivõrd selles, kes võidab, vaid miks üldse võitlus käib. Enamasti seabki Pratchett just selliste vastuoludega sil- mitsi peategelase, kes muidu elab liiga- gi tavalist elu, mida täidavad kooliskäi- mine, kaubanduskeskuses hängimine, telekavaatamine ja arvutimängud.

Sarja keskmises osas, mida võiks teatud mõõndustega pidada kõige ar- gisemaks, suhtleb Johnny oma kodu- linna kalmistul puhkavate surnutega, kes õpivad raadiolainetel surfima (sel- lest ka raamatu pealkiri „Johnny ja surnud”). Kolmandas osas („Johnny ja pomm”) saab Johnnyst ajarändur – kõrgtehnoloogiliste vahendite asemel kasutab ta ajas rändamiseks aga hoopis üsna praktilist eset, nimelt ostukäru.

Sõbrad ja seiklused

Pratchetti raamatutel on kindlasti oma moraal, tegelikult tuleb neid ühe ra- amatu kohta isegi päris mitu, ent ta ei alahinda ka lihtsat seiklusrõõmu. Need lood ei ole täiskasvanulikult näpuga näitavad, pigem ärgitavad nad ümbrit- seva kohta küsimusi esitama. Raama- tutes leiavad käsitlemist kõikvõimali- kud teemad alates Johnny vanemate kooseluprobleemidest ja esimesest

Terry Pratchett märtsis 2008. Foto: Ian Gavan / Scanpix

Lahesõjast kuni arvutimängutegelaste tundeeluni, millest Johnny üritab talle pealevajuva infolaviini all oma pusasid täis mõttelõnga harutades sotti saada.

Üksi ta muidugi selle kõigega hak- kama ei saagi ning teda abistavad igat masti kummalised kõrvaltegelased ja tema sõbrad – Bigmac, Jõu-ta, Vöbi- seja ja Kirsty (aka Sigourney, Klytaim- nestra, Cleopatra jt) –, kellel kõigil on omad veidrused. Bigmac kipub era- omandi puutumatuses kahtlema, Kirsty ei suuda kuidagi milleski mitte esime- seks jääda ja Vöbiseja tegeleb muudkui kõikvõimalike kahtlaste konspiratsioo- niteooriatega

Igaüks võib maailma muuta

Kõik see on kirja pandud pratchettliku huumori ja mängleva keelekasutusega. Autor mängib osavalt ka näiteks Hol- lywoodi filmidest ja arvutimängudest pärinevate klišeedega, pakkudes neile ootamatuid ja kohati jaburnaljakaid lahendusi.

Sellega üritab Pratchett noort luge- jat esmapilgul paratamatutena näivaid asju teist ja kolmandatki korda vaatama panna. Ja see ongi ehk nende lugude peamine moraal. Sest igaühe võimuses on neid paratamatusi natukenegi muu- ta või vähemalt seda üritada. Kui seda ei tee sina, siis ei tee seda keegi – selline

on järeldus, milleni Johnny oma seik- luste käigus jõuab.

Johnny ja pomm

Terry Pratchett
tõlkinud
Andris Feldmanis
pehme köide
264 lk

Prantsuse intriig Inglise koolis

Hanneleele Kaldmaa

15-aastane lugeja

Sue Limb on Inglise kirjanik ja saatejuht. Tema sulest on il- munud üle 20 raamatu, nende seas terve hulk noorteromaane. Eesti keeles on Sue Limbi raamatutest juba ilmunud „Tüdruk, 15. Sarmikas, kuid sõge”. Samade tegelastega on veel kolm raamatut, „Tüdruk, 15. Flirt Inglismaa nimel” on neist viimane.

Raamat algab sellega, et 15-aasta- ne Jess peab kirjutama kirja Prantsuse

vahetusõpilasele Edouardile, keda ta isegi näinud pole, rääkimata sellest, et ta oskaks sõnagi prantsuse keelt. Eriti südamlik on minu arvates see, kuidas Edouard kirjutab, et ta „maja on jõgi sees”.

Muidugi tahab Jess poisile head muljet jätta ning laseb seetõttu oma fotot digitaalselt töödelda. Paraku pole tema ainuke, kes selliseid võtteid kasutab, sest oodatud võluva poisiga kohtumisel tabab tüdrukut suur ülla- tus. Sellegipoolest ei mata Jess maha lootust mõne prantsuse kutiga natu- ke lähemalt tutvavaks saada. Sellest

aga ei tule head, kuna tundub, et ka kaks Jessi sõbrannat on Gerardist hu- vitatud. Nii juhtubki, et innukalt ka- vandatud telkimisest vabas õhus (see tähendab tädi aias) kujuneb hoopis skandaal.

„Tüdruk, 15...” jutustab vaimukalt ja hoogsalt 15-aastaste elust Inglis- maal. Ja ega see elu seal siinest niivõrd erinegi. On sõbrad ja vanemad ja kõik muu. Kuigi olgu, ega suurema osa ini- meste vanaemad vist ei räägi surnutega ja ema ei seisa ämblike õiguste eest. Jess ise ei lase end aga läbikukkumistest ega probleemidest morjendada, vaid võtab

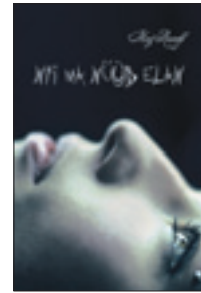
elu vabalt ja mingi lõppematu huumo- rivaruga.

Tüdruk, 15 Flirt Inglis- maa nimel

Sue Limb
tõlkinud
Liisi Ojamaa
200 lk
pehme köide

ilmunud

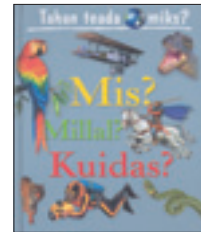

Nii ma nüüd elan

Meg Rosoff
tõlkinud Kätlin
Kaldmaa
168 lk
kõva köide
Meg Rosoffi raa- mat võitis 2004. aastal Guardiani

Lastekirjanduse Auhinna, kuid tegu on sellise raamatuga, mida võivad täiel määral nautida ka täiskasvanud.

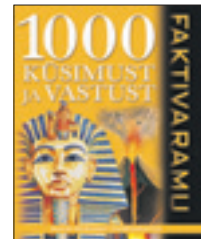
Raamatu tegevus toimub tänapäe- va Inglismaal ja selle kangelanna on 15-aastane ameeriklanna Daisy. Daisy veedab idüllilise suve Inglismaal koos tädilastega ning armub peagi oma tä- dipoega Edmondisse, kellega tal tekib eriline side. Noorte elu muutub aga pöördumatult, kui Inglismaale tungib vaenlane ja alustab aastaid vältavat okupatsiooni. Daisy lahutatakse sugu- lastest ning tal tuleb läbi elada nii mõn- dagi.

Mis? Millal? Kuidas?

tõlkinud
Tiina Voolaid
320 lk
kõva köide
Palju põnevat infot

väikestele raama- tusõbrale – küsimus ja vastus, kohati võrstsitatud mõnusa huumoriga. Siit saab teada, mis on maailma kõige kül- mem koht, millest on tehtud Maa, kas inimesed saaksid elada kosmoses ja palju muud. Juttu tehakse nii ajaloost kui muistsetest tsivilisatsioonidest, universumist, taimedest ja loomadest.

1000 küsimust ja vastust

Faktivaramu
tõlkinud
Liina Pukk
285 lk
kõva köide

See raamat on koo- lilastele hea abiline teadmiste täienda- miseks ja koolitööde tegemiseks. Täis põnevaid fakte ja riukalikke küsimusi, pakub see teos midagi igale uudishi- mulikule lapsele – juttu tuleb nii di- nosaurustest, ookeanidest ja planeeti- dest kui ka keskaegsetest linnustest ja kosmoseajastust. Raamatul on kergesti jälgitav ülesehitus ja toredad illustrat- sioonid. Iga peatüki lõpus on valikvas- tustega lühiviktoriin ning iga teema kohta täiendavad internetiaadressid.

Sinu õnnelik laps

Sheena Meredith
tõlkinud Meri- Liis Laherand
128 lk
pehme köide

See oma ala asja- tundjate poolt kirjutatud raamat kä- sitleb beebimassaaži ja -võimlemise soodsat mõju nii laste kui ka vanemate emotsionaalsele ja kehalisele tervisele. Siin on samm-sammult selgitavad ju- hised lõbusate harjutuste tegemiseks oma lapsega, et arendada tema kehalisi oskusi. Siin on ka teavet mitmete ravi- viiside, sh refleksoloogia ja homöopaa- tia kohta.

Timm, kes kihutab porgandil

Kui tahate tänapäeva lapse maailma piiluda, siis porgandi seljas kihutava Timmi abiga saate seda teha. Jutt käib Liili Rummeli kirjutatud ja Pärtel Eelma illustreeritud raamatust “Timm ja tema tegemised”.

Läbi nelja aastaaja

Lühikesed jutud, mis on mõnusad väikelastele ettelugemiseks või algklassides lugema õppimiseks, viivad igapäevase elu imepärast kogema. Juttude tegevustik toimub läbi nelja aastaaja. Tegevuspaigad on kodu, lasteaed, tramm, mererand, õunaaed... Kohe raamatu alguses satume poisituppa, kes seisab poolhabeliku, pooluhke näoga, oranž vildikas käes: ta on just oma mänguasjade kapile suurelt oma nime TIMM kirjutanud.

Imeline lapsepõlvetus

Te värvite koos Timmi ja tema ema-ga pühadumune ja ehmute, kui muna peos puruneb. Seisate mere ääres maa ja vee piiril ning tahaksite kangesti vette minna, aga isa-ema ei luba. Kardate mürisevat traktorit, imetlete õunte seest ilmutavaid priskeid roosasid õunasse, tajute koos Timmiga esimese lumesaju võlu. Jõululaupäeva-loos tekitab lugemisel see imeline lapsepõlvetus, et pühad ja pidu ja jõuluvana ja kingid ja kuusepuu – see kõik kestaks nagu igavesti.

Aga enne raamatu kinnipanekut hüppab kohvri selga, mis mängult on hobune ja lehitab kõigile. Aasta on möödas, Timm on pikemaks kasvanud ja tublimaks saanud.

Muide, selles raamatus on väga sümpaatne tegelane isa, kes ei praga ega loe ajalehte, vaid on üsna sõbralik

– ka pahanduste puhul.

Graafik Pärtel Eelma joonistused on hästi lastepärased, humoorikad aga samas tundliku joonega, dünaamilised ja põnevad. Kogu tekst on illustreeritud ja lapsel on palju vaadata, uurida. Tegu on sooja ja lastepärase raamatuga, aga lugege ja vaadake ise!

Keda võtta traktorisse?

Timm sõidab oma traktoriga heinamaal. Äkki vaatab: keegi jookseb talle tuhatnelja järele. Timm peatab oma traktori trõnn-pott-pott-sss. Tulija on kutsu Rulli. Koer on nii kiirustanud, et lõõtsutab, keel suust väljas.

“Kuhu sina siis tõttad?” küsib Timm kutsu Rullilt.

“Võta mind ka traktoriga sõitma,” palub koer ja kaabib kápaga Timmi kätt.

Timm teeb Rullile pai ja ütleb: “Sina oled küll sõber koer aga sa ei mahu kuidagi minu traktorisse. Sa oled liiga suur. Mine valva parem maja, niikaua kui mina siin töotan.”

“Hea küll,” vastab kutsu Rulli ja vantsib maja juurde tagasi.

“Trõnn-trõnn-trõnn,” sõidab Timm edasi. Siis näeb: tema poole tuleb kukk, kari kanasid kannul. Kukk jääb Timmi lähedal seisma ja kaagutab poisile: “Ta-ta-tahaks ka traktorisse.”

Timm vaatab kukke ja vangutab pead: “Kui ma sinu traktorisse võtan, siis tahab kanakari ju ka tulla. Ja nii-palju ei mahu siia ära. Mine parem maja juurde, võib-olla annab mamma teile teri.” Ning kukk läheb oma kanadega minema.

Timm sõidab edasi. Äkki vaatab – valge kass tuleb tema poole. Timm peatab traktori kinni. “Kas sa tahad minu traktorisse tulla?” küsib ta valgelt kassilt.

“Nurr, no ma ei tea... Traktor teeb nii kõva häält, ma vist kardan.” vastab valge kass.

“Ära karda, ma võtan su sülle,” julgustab Timm valget kassi. “Pole vaja traktori häält karta!” Ning vupsti, ongi valge kass Timmi süles.

Nüüd näeb Timm, et Mamma lehitab maja trepil. Ta sõidab oma traktoriga sinna.

“Tulge pannkooke sööma!” kutsub Mamma. No seda pole Timmile ega valgele kassile vaja kaks korda öelda. Sinine traktor aga jääb õue puhkama.

Timm ja tema tegemised

Liili Rummel

illuatsioonid Pärtel Eelma

136 lk

kõva kõide

GRENADER

www.grenader.ee

Morrise müstiline maailm

Jaanika Palm

lastekirjanduse uurija

Kui laste käest küsida, milliseid raamatuid nad tahaksid lugeda, saame vastuseks ikka, et põnevaid teoseid, kus saab nalja ja on ilusad pildid. Jan Bircki autoriraamatud salaagent Morrisest vastavad neile kriteeriumitele üsna hästi. Esimene selle sarja teos „Salaagent Morris ja vana tuuleveski saladus“ (e. k 2007) pakub kogu järgnevale loole raami. Esimesele raamatule järgneb veel teine, pealkirjaga „Salaagent Morris. Hommikusoök võib oodata!“ (e. k 2007) ja peagi peaks eesti lastele kättesaadavaks osutama kolmaski osa.

Hinnatud lastekirjanik

Raamatute looja Jan Birck (sündinud 1963) elab Saksamaal. Varem illustraatori, karikaturisti ja koomiksikunstnikuna töötanud autor on oma Morrise-lugudega saanud kodumaal armastatud lastekirjanikuks. Raamatu tagakaanelt saame teada, et raamat on võitnud nii mõnegi auhinna. Nii näiteks hindas lastest koosnev žürii raamatut Troisdorfi pildiraamatumuuseumi auhinna-ga aastal 2004.

Morrise-lugudes kehistub autor teenekaks politseikoeraks, kes jutustab lugusid oma elust. Esimeses osas otsustab Morris hakata pensionipõlve pida-

ma ja asuda elama rahulikule saareke-sele. Pahandused ja kuriteod ei ole aga otsustanud vana politseikoera maha jätta. Põneva sündmusteahela tulemu-sena moodustubki uus salameeskond „võitlemaks maailma pahede vastu”.

Esimene tõsisem tööots ootab salameeskonda ees raamatusarja teises osas „Salaagent Morris. Hommikusoök võib oodata!“. Siin tuleb Morrisel ja ta kaaslastel leida pagar Kuldne, kelle äri asemele on ootamatult kerkinud odav-leiva-supermarket „Mister Soodne”.

Salapärase ja kõitev agendielu

Raamatu salapärasel peategelasel, erru läinud politseikoeral Morrisel on nii mõndagi sarnast kuulsalt agent 007-ga. On ju temalgi oma meeskond, kes koosneb pisut vallatust salaassistent Pepest ja geniaalsest leiutajast professor Mühkamist.

Morrise politseikoera ajal tema vastaseks olnud meistervaras töötab nüüd koos Morrisega ja valmistab tal-le erinevate ülesannete lahendamiseks tarvilikke salarelvi. Olgu selleks siis fantoomjuhtimisega pudelpost või nii lendav, ujuv kui ka maad mööda sõitev mootorratas. Aga kõik ei lähe sellele vaatama alati hästi – ikka juhtub ka äpardusi. Nii näiteks ei oska Morris kasutada talle valmistatud kella ja satub seetõttu ise hetkeks naerualuseks. Sellised väikesed eksimused muudavad

salapärase agendi aga märksa tavalise-maks ja ühtlasi ka köitvamaks.

Morrise raamatutes on muudki humoorikat. Eriti sümpaatne on sala-agendi lakapügamise stseen, tänu millele muutub Morrise maailm triibuva-baks. Huvitavaid assotsiatsioone tekib ka sõnamängu tasandil, näiteks interpolitseinik Karuvõmm või pesukaru, kes ei armasta end pesta ja nimetab end seetõttu ümber salakaruks.

Lugejale alates viiendast eluaastast

Raamatu tagakaas annab teada, et teos on soovitatav alates viiendast eluaastast. Ka kirjastuse tutvustuses mainitakse, et lugu on mõeldud seiklusi ja põnevust armastavatele lastele ja vanematele, kes tahavad koos sisukalt aega veeta. Enne-kõike on siiski tegemist ettelugemisraa-matuga, kuna lastel, kes just on õppinud lugema on raske kokku veerida selliseid sõnu nagu *lahtirebimiskunstnik*, *mitte-midagitegemine* või *kaitsepositsioon*. Ka lausestus on kohati keeruline hiljuti lugemisnipi kätte saanule.

Ette loetunagi pole Morrise-raa-matud kindlasti mõeldud laiskade laste-vanematega lastele – palju võõrsõnu ja kohati raskepärane sõnastus ei lase vanemal seda raamatut automatiseeritud korras ette kanda. Nii näiteks tuleb jutu käigus vanematel lastele kindlasti selgi-tada, kes on *interpolitseinik*, *komissar*, *inspektor*, *fantoom*; mis asi on *Interpol*

jm. Mõnes kohas on kasutatud lausa võõrkeelseid väljendeid nt *Comissario*. *Totaalne*, *perfektne*, *transportima*, *orientiir* ja paljud teisedki võõrsõnad peavad raamatu lugemise käigus sel-geks saama. Kas varane lapsepõlv on selleks parim aeg, jäägu lugeja otsus-tada.

Raamatu pluss on ka köitvad ja lastepärased illuatsioonid. Tore on, et pildid jutustavad lugu oma vaate-nurgast, täiendavad teksti ja aitavad sellest aru saada. Detailirohkus ja edasiantava mõtte läbitöötatus sun-nib pilte pikemalt uurima. Üht-teist uut, varem märkamata jäänut, leiab sealt aga ka pärast korduvat raamatu-uurimist.

Morris istuks kui voodiserval

Morrise-raamatuid iseloomustab ju-tustaja kohalolu pidev rõhutamine, kirjanduslik võte, mida tihti kasuta-takse lugeja kaasahaaramiseks. Sa-gedased pöördumised kuulaja poole, kiilud ja emotsioonide kirjeldused ta-gasivaates on sellisele jutustamisviisile omased.

Eriti hästi mõjub selline kirjutami-ne väikelastele mõeldud ettelugemis-raamatus, kuna annab loetavale uue, siirama ja vahetuma varjundi – justkui istukski salaagent Morris just sinu voo-di ees ja jutustaks tõestisündinud lugu-sid, neid, mis alati on põnevamad, kui raamatuks kirjutatud jutud.

Salaagent Morris ja vana tuuleveski saladus

Jan Birck

tõlkinud Kaja Ziegler

44 lk

kõva kõide

Salaagent Morris. Hommikusoök võib oodata!

Jan Birck

tõlkinud Kaja Ziegler

44 lk

kõva kõide

TEA võidukad lasteraamatud

Andres Kraas

Igal aastal valitakse Eestis välja aasta kauneimaid raamatuid. Tänavu toimus see juba 49. korda. Viis kauneimat lasteraamatut selgitatakse välja samaaegselt 25 kauneima Eesti raamatu väljavalimisega. Konkursi eesmärk on väärtustada raamatuid, pöörata tähelepanu nende välisele ilmele ning tunnustada Eesti raamatumeistrite professionaalset tööd.

Konkursi korraldajad on Eesti Kujundusgraafikute Liit, Eesti Vabagraafikute Ühendus, Eesti Kirjastuste Liit ja Eesti Rahvusraamatukogu. Žüriisse kuulus lisaks eelpool mainitud organisatsioonidele veel ka Eesti Lastekirjanduse Keskus.

TEA Kirjastuse ülisuur võit kauneimate raamatute konkursil ei tulnud raamatuala asjatundjatele üllatusena. Paari viimase aasta jooksul on TEA Kirjastusest saanud Eesti suurim lasteraamatute kirjastaja, kelle pearõhk on suunatud nii klassikalise kui ka uusima kodumaise lastekirjanduse edendamisele.

Konkursi „5 kauneimat Eesti lasteraamatut 2007“ võitis ülekaalukalt TEA Kirjastus, kes oli TOP viies esindatud nelja raamatuga:

Uno Leies – MIISU SÜNNIPÄEV
Kunstnik Catherine Zarip, kujundanud Epp Marguste

Tegemist on Uno Leiese valikkoguga. Selles on hulgaliselt toredaid luuletusi loomadest, kes oma tavapärasesse loomaellu inimeste tegemisi üle on võtnud. Ka lastest ning nende väikestest viguritest ja viperustest saab „Miisu sünnipäevast“ lugeda.

See raamat võitis lisaks ka Eesti Rahvusraamatukogu „Kuldraamatu“ eriauhinna.

Helvi Jürisson – MÄGRA MAJA
Kunstnik Piret Mildeberg, kujundanud Epp Marguste

Helvi Jürisson on koondanud oma luulevalimikku alltekstiga luuletusi loomadest. Kirjaniku võrdlused loomariigi esindajate ja inimeste vahel on

Viie Eesti lastekirjanduse 2007. aasta kaunima hulka valis konkursižürii koguni neli TEA Kirjastuse raamatut. Foto Kalev Tomingas

üllatavalt leidlikud, pakkudes lugejale mõnusat-muhedat äratundmisrõõmu.

Milvi Panga – LÄKI ÕUE, LÄKI-LÄKI!
Kunstnik Viive Noor, kujundanud Krista Saare

Milvi Panga luulevalimik sisaldab lühemaid meeleolukaid luuletusi loodusest ja loomadest, aga ka peresündmustest. Looduses leiab autor alati mi-

dagi vaatamisväärsust, andes seda edasi kujundlikult ning lapsele mõistetavas keeles. Nii loob ta pildi märtsikuisest räästaorelist, laulvast sajast ja päikese naerulohkudega põskedest. Milvi Panga liigub oma raamatus läbi aja, rääkides suurest sugupuust ning taadi võlvast veast – kõrgest east.

Leelo Tungal – SABAGA PÄIKE
Kunstnik Regina Lukk-Toompere,

kujundanud Epp Marguste
Lustaka luuleraamatu „Sabaga päike“ tegelased – nugised, saarmad, kilpkonnad, jäneseipoisid ja teised – elavad huvitavat loomaelu, mille kirjanik on mõnusal moel lugejateni toonud. Kes on see sabaga päike – oravapoiss, kes saab päikeselt kullase läike. Selliseid toredaid luuleleide on Leelo Tungla loomaluuletustes rohkesti.

Miks on nii nagu on

Paul-Eerik Rummo

Kirjastajad pakkusid võimalust öelda siin midagi mu peatselt ilmuva lasteraamatukese tutvustuseks. Millest alustada?

Võib-olla sellest, et raamat kukkus välja üsna mitmekesine, kuigi ta mahult pole ju teab mis suur. Siiski on ligi kolmkümmend pala küllalt palju selleks, et kui nad kõik oleks väga ühesugused, siis ise küll ei viitsiks sellist raamatut lugeda. Pealegi kujutleks ta põhiliseks adressaadiks nooremaid koolilapsi, see on aga just see vanus ja ühiskondlik staatus, kus on hästi palju tegemist hästi paljuga. Ja hästi palju-dega: iseendaga, vanematega, õdede-vendadega, kui neid juhtub olema, võimalike ja võimatute sõpradega, õpetajatega ja nii edasi, ja jälle iseendaga. Las siis raamatu kirjus jälgendab jõudumööda tema lugeja kirjut olemist.

Paul-Eerik Rummo. Foto Kalev Tomingas

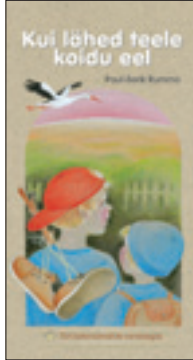
Kas see on luuleraamat? Autori meelest jah. Kuigi paljud tema palad – näiteks osad „Laste kirju emadele“ – on

kirjutatud proosavormis. Tahaksingi öelda, et luule tähtsaim tunnus ei pruugi olla see, et ta on kirjutatud värssides. Aga mis see luule siis on? Ehk on ta hoopis üks iselaadne maailma kirjeldamise ja seletamise viis – nii selle maailma, mis meie ümber, kui selle, mis me sees. Ja kindlasti koos tundaandmisega, et need kõige tähtsamad asjad jäävad ikkagi kirjeldamatuks ja seletamatuks. Niikuinii. Jumal tänatud?

Veel üks asi: kuigi suur jagu selle raamatu paladest on kirjutatud otsekui laste endi nimelt, pole autor püüdnud järele ahvida laste kõne- ja kirjaviisi. Pole püüdnud olla „kelmikas ja noortepärane“. Slängid iseendast on toredad, aga aeguvad palju rutem kui need põhilised tundmused ja tõukejõud, mida stiilimängude ja erikoodide abil väljendatakse või varjatakse. Inimesed, isegi elueast hoolimata, on palju sarnasemad kui keeled, mida nad parajasti räägivad.

Miks on nii nagu on, küsitakse ühes selle raamatu palas. See küsimus, muidugi, on laenatud ühest vanast filmist, mida ma ise pole kunagi näinud, ainult ükskord ammu sellest teiste käest midagi kuulnud. Aga seda enam: miks on? Ja kas on?

Kas teie teate?

Kui lähed teele koidu eel
Paul-Eerik Rummo
kunstnik Maarja Vannas
56 lk
kõva köide

TEA lastejuttude TOP

1. Elar Kuus. Jänese poeg, kes luuletas
2. Hundi hundiratas. Kogumik
3. Kassipuu. Kogumik
4. Tiia Toomet. Kus on kodu?
5. Oskar Luts. Nukitsamees
6. Eesti jõulumuinasjutte. Kuu ja tähed kuusepuul. Kogumik
7. Ellen Niit. Triinu ja Taavi lood
8. Aimée Beekman. Kurb hobune
9. Tiia Toomet. Kõige paremad asjad
10. Helle Laas. Ämbliku pesupäev
11. Jaan Rannap. Agu Sihvka annab aru
12. Kummaline kuju. Kogumik

TEA lasteluule TOP

1. Isamaalaulud. Kogumik
2. Päkapikk, kus peidad end? Kogumik
3. Laulud emast. Kogumik
4. Heljo Mänd. Sallipall
5. Olivia Saar. Kuldne kuljus loogapuul
6. Ira Lember. Pikk isa
7. Leelo Tungal. Sabaga päike
8. Seitse paid. Laulud emale. Kogumik
9. Ellen Niit. Noorte lehtede päev
10. Erika Esop. Edev jänku
11. Kõik, kõik on uus septembrikuus. Kogumik
12. Henno Käo. Röövlilae

ilmunud

Kassipuu
kogumik
kunstnik Piret Mildeberg
56 lk
kõva köide

Kogumikus „Kassipuu“ on kesksel kohal laps oma mõtete, tunnete ja arusaamadega. Kogumik koondab kõige väiksematele lugejatele kirjutatud jutte Heljo Männilt, Reet Kudult, Raimo Männiselt, Henno Käolt, Helju Ramolt ja Olivia Saarelt.

Kurb hobune
Aimée Beekman
kunstnik Tiina Mariam Reinsalu
40 lk
kõva köide

Kaasahaarav tänapäevane muinasjutt „Kurb hobune“ räägib inimese ja hobuse sügavast sõprusest, mis kipub ahvatleva autoarmastuse tõttu mõranema, kuid mis leiab siiski õnneliku lahenduse. „Kurb hobune“ ilmus esmakordselt aastal 1975.

Noorte lehtede päev
Ellen Niit
kunstnik Ülle Meister
56 lk
kõva köide
Ellen Niit on koostanud luulevalimiku „Noorte lehtede päev“ oma pikimatest luuletustest ja värsslugudest.

Sinikka ja Tiina Nopola Eestis

8. mail kell 13 kohtuvad Eesti Lastekirjanduse Keskuses lugejatega populaarsed Soome lastekirjanikud Sinikka ja Tiina Nopola, kes on Eestis tuntud kui sarja „Heinakübar ja Viltuss“ autorid.

9. mail on Sinikka ja Tiina Nopola Tartus kirjandusfestivalil „Prima Vista“. Kirjanikud ootavad lapsi Pargiraamatukogu kunstitelgis (kaubahalli vastas asuvas Südalinna pargis) kell 11 ja 12.30. Nad loevad seal ette oma uudisjutu ning lapsed joonistavad selle järgi pildi. Kell 14 toimub samas telgis sarja „Heinakübar ja Viltuss“ neljanda osa „Heinakübar ja Viltuss vajavad puhkust“ esitlus.

Peagi ilmub TEA Kirjastuselt samade autorite teise menuka sarja – „Risto Räppar“ – esimene osa. Selle sarja peategelane on poiss Risto, kes üle kõige armastab trummeldamist ja räppimist ning kes satub alatihi koomilistesse, piinlikesse ja vahel suisa ohtlikesse olukordadesse.

ilmunud

Heinakübar ja Viltuss vajavad puhkust

Sinikka ja Tiina Nopola tõlkinud Reet Grosberg kunstnik Karel Korp 96 lk kõva köide

„Heinakübar ja Viltuss vajavad puhkust“ on Eesti lastele juba tuttava sarja „Heinakübar ja Viltuss“ neljas osa.

Viltussi arvates on käes just see aeg aastas, kui lapsed on jõuetud ja väsinud, ühesõnaga – nad vajavad puhkust. Katlakoskede pereisa Mati ei taha enne puhkusele mõeldagi, kui „pere turvatunne“ on tagatud. Ta nõuab, et talvepuhkus kasutatakse kodusele väljajäpppele, kuidas käituda tulekahju ja äraeksimise korral.

Loomulikult ei möödu õppused ilma koomiliste äpardusteta eksimis- ja tulekahjuolukorra jälgendamisel. Oma osa mängivad selles ka naabruses elavad Alibulleni preilid ning politseinikud Prillmadu ja Hiigelnaba.

Katlakoskede pere pääseb siiski puhkuseraisile Rootsi – või vähemalt nii arvavad Hanna ja Mati. Nad tõdevad ka, et lootus rahulikust puhkusest jääb ainult unistuseks, kuna selle asemel korraldavad lapsed kruiisilaevas täieliku kaose.

Raamatut täiendavad suurepäraselt Karel Korbi lõbusad pildid.

ilmumas

Risto Räppar ja viimane hoiatus

Sinikka ja Tiina Nopola tõlkinud Kristiina Kass 96 lk kõva köide

Heinakübar ja Viltuss – nagu tuli ja vesi

Reet Grosberg

tõlkija

TEA Kirjastus annab välja Soome lastekirjanike Sinikka ja Tiina Nopola raamatusarja, kus kesksed tegelased on kaks vahvat eelkooliealist tüdrukut. Heinakübar ja Viltuss on Katlakoskede pere tütre, kes elavad küll ühes Soome külas, kuid kelle taolisi võib leida igal maal ja kindlasti ka Eestis.

Nende pärisnimesid lugeja teada ei saagi – tuttavaks saavad nad meile vaid oma hüüdnimede järgi. Vanemat öde hüütakse Heinakübaraks just tema veidra peakatte järgi ning noorem öde Viltuss kannab alati vildist kapukaid, sest ta jalad külmetavad pidevalt. Olgugi, et samade vanemate lapsed, on tüdrukud täielikud vastandid: Heinakübar on musterlaps – mõistev, tasakaalukas, teistega arvestav ja lahke –, Viltuss aga sõjakas, isekas ja ettevõtlik plika, kes satub ise tihti täbaratesse olukordadesse ning tõmbab neisse kaasa ka oma öde.

Tüdrukutel on isa Mati, kes on eluvõõras kartuliteadlane, ning ema Hanna, kes on koduperenaine, kuigi käiks meelsamini hoopis tööl. Tüdrukutel on ka väiksem vend, kes sai sündides nimeks Peeter Mati Kasimir, kuid keda selle nimega ialgi ei kutsutud. Selle asemel hüüti teda Poisiks.

Katlakoskedega samal tänaval elavad Alibulleni preilid Haliise ja Helga, kelle juures Heinakübar ja Viltuss maiustamas ja televiisorit vaatamas käivad, sest Mati keeldub koju televiisorit ostmast, pidades seda tühipaljaks ja mõttetuks lustikummutiks. Ning komme ei osteta nende koju kunagi – põhjust me teada ei saa, aga ilmselt on selle taga perepea Mati, kes peab lugu tugevast maatoidust ning niknärke ei salli.

Sinikka ja Tiina Nopola. Foto Kalev Tomingas

Nagu igas korralikus väikelinnas, on ka tüdrukute kodukohas politseijaoskond ning kaks korra eest vastutavat konstaablit – Hiigelnaba ja Prillmadu.

Lastel on ka vaar ja memm, kes elavad kaugemal põhjas. Vaar käib neid aeg-ajalt vaatamas ning tema küllatulek on tüdrukute jaoks alati suur sündmus, sest vaar on vahva jutuvestja ning oli noorpõlves pillimees ja küla hing.

Esimene Heinakübara ja Viltussi raamat ilmus aastal 1989. Kokku on Heinakübara ja Viltussi sarjast Soomes ilmunud 12 osa, viimane neist 2006. aastal. Eesti keeles on siiani ilmunud sarja neli esimest osa, 2008. aastal an-

nab TEA kirjastus välja veel ühe osa.

Nende raamatute eestindamisel sai mulle selgeks, et lasteraamatu tõlkimine on lõbus, aga väga raske töö. Võib-olla ei kehti see kõikide lasteraamatute kohta, aga Sinikka ja Tiina Nopola puhul on see sada protsenti nii. Nopolate tegelaskujud on värvikad, nende keel on mahlakas, vaimukas ja täis sõnamänge. Püüan tõlkides arvestada alati ka seda, et kirjanduse üks ülesanne on arendada lapse sõnavara – seetõttu on tõlgetes ka sõnu, mida laps ehk oma igapäevases kõnes ei kasuta, ent mis rikastavad tema keelt ja teadmisi. Nii et, emad-isad, vastake oma laste küsimustele ja võtke ka ise need raamatud

kätte – saate mõnusat lugemist ja mõistate ehk oma järelkasvugi paremini. Et ei tekiks olukorda, kus ainult oma tööle pühendudes jätate lapsed unarusse ning annate neile võimaluse Viltussi kombel öelda: „Hüvasti, kuivikud! Saame ilma teietagi hakkama!”

Eesti keeles on ilmunud:

Heinakübar ja Viltuss (2006)
Heinakübar, Viltuss ja beebi (2006)
Heinakübar, Viltuss ja vaar (2007)
Heinakübar ja Viltuss vajavad puhkust (2008)

Ilmumas

Heinakübar, Viltuss ja päkapikk (2008)

Saage tuttavaks – Risto Räppar

Kristiina Kass

tõlkija

Kool saab läbi ja suvevaheaeg algab, aga see ei pea sugugi tähendama raamatute nurkaviskamist. Suurepäraselt suvevaheajalugemiseks sobiv „Risto Räppar ja viimane hoiatus“ avab Soome lastekirjanike Sinikka ja Tiina Nopola lõbusa „Risto Räppari“ sarja.

Lugu algab sellest, kuidas trummeldamist ja räppimist armastav Risto kolib koos oma veidi nõrganärvilise tädi Roosaga kortermajja. Õige pea selgub, et mitte sugugi kõik uued naabrid ei suhtu Risto lemmikhobisse sama mõistvalt kui tädi. Keegi majaelanikest hakkab Risto ja Roosa postiluugist ähvarduskirju sisse poetama, mis võtavad kord-korralt aina kriminaalsema kuju. Risto otsustab kirjasaatja isiku, maksku mis maksab, välja selgitada.

Risto, Roosa ja nende uued sõbrad-tuttavad satuvad edaspidigi koomilistesse, piinlikesse ja vahel suisa ohtlikesse olukordadesse, millest pääsemiseks on vaja enamasti laste leidlikkust.

Kui Nopolate „Heinakübarat ja Viltussi“ armastavad rohkem tüdru-

kud, siis „Ristot“ võiks iseloomustada kui „poistekat“. Mitte ülearu paksust, arvukate koomiksistiilis illustratsioonidega ja hoogsalt arenevate sündmustega raamatuke on huvitav isegi kõige laisemale lugejale.

Kirjanikest öed Sinikka Nopola (s 1953) ja Tiina Nopola (s 1955) on oma naljakate tegelaste ja absurdiuumoriga võitnud nii laste kui täiskasvanute südamed, ja seda mitte ainult kodumail. „Ristot“ on tõlgitud rootsi, poola, bulgaaria, jaapani ja nüüd siis ka eesti keelde.

Nii „Ristod“ kui ka „Heinakübarad-Viltussid“ sünnivad Nopolatel koos kirjutades ja vesteldes. „Istume kõrvuti arvuti ääres ja lihvime lauseid sõna kaupa. Aeg-ajalt vahetame kirjutajat. Loeme sageli teksti üksteisele ka valju häälega ette, sest lauserütm on oluline“, seletab noorem öde Tiina.

Risto Räpparit õppisid Soome lapsed tundma kõigepealt TV2 multifilmiseriaali kaudu. Nagu kirjutajaid, nii on ka animaatoreid-illustraatoreid kaks: elukaaslased Aino Havukainen ja Sami Toivonen. Multifilmiseriaalist välja kasvanud raamatusari on Soomes jõudnud juba üheksanda iseseisva osani. Sügisel on oodata kümnendat.

Kena kingitus emale

Olivia Saar

Emadepäev on päikeseline päev. See on säravate silmade ja südamlike soovide päev.

Selle päeva võib muuta eriliseks üksainuke lilleõis tillukeses käes või hoole ja armastusega joonistatud pilt esimeste konarlike tähtedega – EMALE.

Sellel päeval kuulubki kõik emale. Tänu. Tähelepanu. Naeratus ja hellus. TEA Kirjastus on sellele päevale mõeldes andnud välja kaks sisukat ja kaunist raamatut: „Laulud emast“ ja „Seitse paid. Laulud emale“.

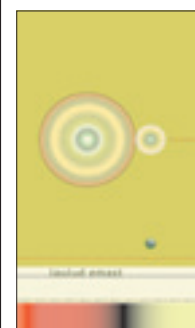
Esimene neist sisaldab luuletusi kuueistkümnelt tuntud autorilt. Sel-

les kogumikus leiab lugeja sügavalt mõtlikke ja elukogemuslikke salme, mis kõnelevad emaks olemise rõõmudest ja mureddest, aga ka ema alatisest ligiolekust ning meie püsijäämisest emade kaudu.

Luulekogumiku on sisukohaselt peene maitse ja stiilitundega kujundanud kunstnik Urmas Viik.

„Seitse paid. Laulud emale“ on kaheksa kirjaniku luulekogumik, mis sisaldab nii tõsisemaid kui lõbusamaid luuletusi emast ja vanaemast ning lapse ja ema suhetest, kus lapse silmade läbi nähtuna on ema kõige parem, ilusam ja targem inimene maailmas.

Raamatule on meeleolukad pildid joonistanud Kirke Kangro

Laulud emast kogumik
koostanud Olivia Saar kunstnik Urmas Viik 80 lk kõva köide

Seitse paid. Laulud emale kogumik
koostanud Kirke Kangro kunstnik Kirke Kangro 40 lk kõva köide

Agu Sihvka ja Toomas Linnupoeg tulevad jälle!

Jaanus Vaiksoo

Suvised ilmaennustused käivad juba ammu. Mõni ilmatark ütleb, et sel aastal suve ei tulegi, teine ennustab põuda ja palavust – nii on see igal kevadel. Raamatulugemiseks sobiks pilvisem variant rohkem, aga kas selle nimel tasub ikka vihma oodata? Halli sügist on meie ümber viimasel ajal niigi masendavalt palju ja lugeda võib ka palavatel päevadel mõnuses puudevilus. Õigupoolest – mis saakski säärasest puhkusenautimisest parem olla!

Raamatuvalik on ju piiramatu – jõuaks mõnegi puhkuse ajal rahulikult läbi lugeda. Nii mõtlevad emad-isad. Aga mida teha teismeliste võsukestega, kes on „Sipsiku“ ja „Pille-Riini“ eest lootusetult välja kasvanud ja peavad nüüd pere seltsis igavledes aega veetma? Üks asi on selge: ärge jumala eest neile veel kohustuslikku kirjandust peale pressige. Nende maailmavalu on niigi suur, pole vaja seda säärase jõu võtete abil kasvatada. Mõelge ise – kuidas te reageeriks, kui ülemus sunniks teid puhkuse ajal oma suva järgi mingeid raamatuid lugema, mis teie maitsele üldsegi ei vasta.

Loe palju loed – igav ei hakka

Ent noortele mõeldud omamaise suvekirjandusega kipuvad meil olema kehvad lood. Kehvad selles mõttes, et suvi pole just kõige parem aeg, et lugeda probleemidest kubisevaid tekste: narkomaania, joomine, depressioon, suitsiid, must masendus, õnnetu armastus, kodust põgenemine, ahistamine, koolivägivald... Mida nooremaks muutuvad meie noortekirjanduse autorid, seda süngemad on teemad. Noortekirjan-

Agu Sihvka võõrkeeli õppimas. Illustratsioon Valdek Alber

dus on muutunud omamoodi noorte autorite eneseteraapiliseks vahendiks. Kas sellega ka lugeja kaasa viitsib minna, on iseasi.

Nii pakubki suvekuudeks särtsu ja elurõõmu meie lastekirjanike seitsme-kaheksakümne põlvkond. Lõpuks on ikka nemad need, kes kastanid tullest välja toovad. Nende elujõud, rõõmus meel ja positiivsus on muidugi imetlusväärne, ehkki aegu on näinud nad igasuguseid.

Üle pika aja ilmunud Jaan Rannapi „Agu Sihkva annab aru“ ja Heljo Männi „Toomas Linnupoja“ kordustrukide aegumata huumorile on raske midagi vastu panna. Need on tõelised suvelugemised. Võid lugeda üks kord, kaks korda, kolm korda... ja mitte kunagi pole lugemisele kulutatud ajast kahju. Hea raamatu üks tunnus ongi see, et ka korduval läbilugemisel ei muutu see igavaks.

Just heast naljast jääb meie tänasel noortekirjandusel tublisti puudu – kuhu on kadunud huumorimeel?

Kaks klassikut puhkusekohvris

„Agu Sihvka“ ja „Toomas Linnupoja“ raamatuid ei ole vaja tutvustada, vaid meelde tuletada. Need olid aastate eest paljude tänaste emade-isade lemmikud. Vaadake juba nimesid: Agu Sihvka, tema sõber Kiilike ja Mart Obukakk – selliselt kambalt on raske midagi „normaalset“ oodata. „Et kõik ausalt ära rääkida...“ on sama legendaarne lause „Kui Arno isaga koolimajja jõudis...“. Ja hakkabki pihta see seletuskirjade jada koolidirektorile ja klassijuhatajale: „Kuidas ma rikkusin keelekabineti magnetofoni“; „Miks ma hommikuti kooli hilinen“; „Kuidas me rikkusime internaadi öörahu“; „Kuidas ma jätsin käimata tornis Kikk ja Kökk...“ Tuleb meelde, eks?

Heljo Männi „Toomas Linnupoeg“ jätkab nimekoomikat. Peategelase armulooma oma klassioe Maia vastu kipuvad varjutama Vaike Kotka „agressiivsed“ tiivad. Selle koolipõlve koomilise armukolmnurga oma-

moodi mõtteliseks jätkuks on Mihkel Muti filoloogiatudengite paroodia „Elu allikad“: Arvidi ja Tuuli Botiku leebesse lembelukku sekkub paheline Polizia Braun... Aga Toomas Linnupoeg on veel kaheksanda klassi poiss, kes puhtast armastusest Maia vastu ei karda muutuda naeruväärseks. Linnupoja suur armuvalu tekitab ridamisi (tragi)koomilisi lugusid, nii et neid saab terve raamatutäis. Mäletan, et lugesin „Toomas Linnupoega“ üheteistaastaselt mingi hirmsa gripiviiruse aegu. Igal juhul mõjus selle soe huumor tervistavalt ja nüüd, kolmkümmend aastat hiljem raamatut üle lugedes julgen seda soovitada tänastele kümnestele.

Igal juhul on tükk maad kindlam tunne meie etteennustamatule suvele vastu minna, kui puhkusekohvris on vähemalt paar vana head klassikut: „Agu Sihvka annab aru“ ja „Toomas Linnupoeg“.

Agu Sihkva annab aru

Jaan Rannap
kunstnik
Valdek Alber
112 lk
köva köide

Toomas Linnupoeg

Heljo Mänd
kunstnik
Valdek Alber
112 lk
köva köide

Kas TEAte?

Mida ühist on kirjanikel Sinikka ja Tiina Nopolal nende raamatute tegelaste Heinakübara ja Viltussu ning Helga ja Haliise Alibulleniga?

Vastused saatke TEA Kirjastusse kas meili teel (info@tea.ee) või postiga (Liivalaia 28, 10118 Tallinn). Õigesti vastanute vahel loositakse 22. mail välja kolm Sinikka ja Tiina Nopola raamatut „Heinakübar ja Viltussu vajavad puhkust“. Võitjate nimed avaldatakse TEA koduleheküljel www.tea.ee.

ilmunud

Jänese poeg, kes luuletas

Elar Kuus
kunstnik
Silvi Väljal
40 lk
köva köide

„Jänese poeg, kes luuletas“ on tore muinasjutt jänkupe-rest, kus on kolm poega. Noorim, keda ema kussutab ja salvide saatel kiigutab, hakkab ka ise värsse veeretama ning kuulutab kõigile, et luulet kõik targad vajavad, rumalad luuleta läbi ajavad.

Luuletajast jänese pojal, keda veidrikuks pidama hakatakse, tekib vaid väledaid jalgu hindavate vendadega, aga ka teiste metsloomadega keerulisi seikluslikke olukordi.

Hundi hundiratas

kogumik
kunstnik
Raivo Järvi
40 lk
köva köide

Tore luulekogumik „Hundi hundiratas“ koondab lustakaid luuletusi meie tuntud autoritelt Priit Aimalt, Ira Lemberilt, Ellen Niidult, Milvi Pangalt, aga ka uuendab tutvust selliste autorite loominguga nagu Aivar Pohlak, Astrid Reinla, Helgi Muller ja Gunvor Roots.

„Hundi hundiratas“ on vaimukalt vigurlikke ning üllatavate luuleleidudega lõbusaid värsse lastest ja loomadest.

Lugemistund

Tiia Toomet
kunstnik
Kadri Ilves
136 lk
köva köide

Tiia Toometi huvitav ja sisutihed juturaamat „Lugemistund“ kõneleb lihtsas ja ladusas keeles nii vana kui uuema aja inimestest, asjadest ning toimingutest, tehes seda kaasahaaravalt ja köitvalt.

Kirjaniku pilgu all elustuvad tavalised kodused esemed, nagu uks, aken, vann ja voodi, aga samuti vana aja sõidukid, mängud, hoovid.

Ka vana aja koolist, kooliõpilastest ja koolikommest, samuti tänapäeva laste elust-olust pajatab see lugema kutsuv ja teadmisi andev juturaamat.

Eestimaa sünnipäev kestab

Rein Põder

Temaatiliste luulekogumike kõrvale on lisandunud veel üks: TEA Kirjastuse „Isamaalaulud“, hele ja kitsas formaadis raamat, mis lausa kutsub end kätte võtma, suvalisest kohast avama. Õeldakse, et raamatuinimese käsi leiab niisugusel puhul alateadlikult endale kõige olulisema. Sel luuletusel, mis seekord avanes, on minule kui lõunaestlasele olnud ajast aega lausa maagiline mõju. Võib-olla liitub sellega ka luuletuse sünnilugu, peaaegu legend... On lõunatund ühes Tartu pangamajas, aken on lahti, väsinud pangaametnik Enno nõjatub aknalauale – ja järsku tunneb ta, nagu oleks linna kohale eksinud tuulehingus kaasa toonud tervituse ta kodukan-dist, Valguta mailt. Justkui klassikalise inspiratsiooni ajal sünnivad sealsamas lõunatunnil tulevase „Kojuigatsuse“ esimesed read:

Nüüd öitsvad kodus valged ristikeinad, tuul mängib lillilõhnaga – mu ümber sala laulvad vaiksed leinad.

Ehk märkasite, et kõnesolev kogumik kannab pealkirja „Isamaalaulud“, just nimelt „laulud“. See määratlus tahab

nähtavasti luuletuste rahvaliku iseloomu ja luule enda meloodika kõrval vihjata, et paljud kogumiku luuletused ongi ju viisistatud, seejuures parimate eesti heliloojate poolt. Mulle küll näib, et iga viisistatud luuletuse puhul tunnetad seda lisadimensiooni – viis heliseb sõnadega vaikselt kaasa. Niisuguseks näiteks sobib hästi Gustav Suitsu „Ühte laulu tahaks laulda“, mis viisistatud Gustav Ernesaksa poolt, veel enam Kersti Merilaasi luuletus „Põhjarannik“ (kantaadi autor Villem Kapp), mille puhul tõuseb kolmanda komponendina silme ette sajakroonine rahatäht, seegi ju üks meie sümboleid.

„Isamaalaulud“ justkui kaardistaks luuleliselt meie kõigi Eestit. Kui Lõuna-Eestit esindavad kõige selgemini Juhan Kunder ja Hendrik Adamson, siis põhjaestlasele on ehk omasem Ellen Niidu karge „Paekivi laul“, muide ka lauluks tehtud. Valusa dissonantsina sekkub kõigisse teistesse väike valik Kalju Lepikult. Tema luules on eelkõige kodumaa kaotanute, pagulaste kibedust ja valu, kuid see pole jäänud sinna, võõrsile, kirjutamisaega ja -kohta, vaid on samuti üldise luulekaardi osaks saanud. Nii nagu veelgi valusam „Jõuluterivitus 1941“ Marie Underi sulest.

Muidugi seisab iga taolise kogumiku koostaja ees teatud oht sattuda tra-

ditsioonilisuse rajale ja korrata eelmisi taolisi koostamisi – nii luulenimede kui ka üldtonaalsuse poolest. Samas on ka ilmne, et ükski isamaaluulekogumik ei saa läbi Lydia Koidula ja Juhan Liivita. Nemat kaks ongi selles kolmekümneliikmelises valikus esindatud enima arvu luuletustega. Ja muidugi leiame kogumiku keskme poole liikudes Veske, Söödi ja Haava ning nende järgnevad juba kaasajale ligemad nimed, osa neist koostaja, Olivia Saare enda eakaaslased ja ehk ka hingesugulased – Lehte Hain-salu, Maimu Linnamägi, Heljo Mänd, Juhan Saar, Venda Sõelsepp. Koostaja tahabki vist enim rõhutada katkematut põlvkondadeketi, kuid ehk ka seda, et me luule on näilisest nimerikkam, sealhulgas Eestimaad luuleldanute poolest. Lisaksin omalt poolt, et luuletajast koostaja tehtud kogumik peabki erinema ootuslikust, traditsioonilisest.

Mida öelda kokkuvõtteks, et see ei kõlaks liiga paatoslikult? Oma maast luuletada ei ole ühelegi luuletajale liiast. Uued põlvkonnad teevad seda igaüks omamoodi, nende side isamaaga, ta mägede, jõgede, mere ja metsaga, on kord intiimsem, kord varjatam, sõnaga, mitte nii otsesõnaline nagu klassikutele. Kuid mida kaugemale need esimesed meist ajaliselt jäävad, sedavõrd kasvab nende luule sümbolne jõud.

Isamaalaulud

kogumik
koostanud
Olivia Saar
kunstnik
Urmas Viik
128 lk
köva köide

Südamlikud portreed looma- aia asukatest

Aastatel 2003-2006 käis Juhani Püttsepp koos Eesti Ekspressi fotograafide Ingmar Muusikuse ja Vallo Kruuseriga Tallinna loomaaias ning kirjutas sealsetest asukatest südamlikud ja soojad portreelood. Neid on raamatus kokku 24: Amuuri tiiger Britta, harikrokodill Vanamees, teravmökk-ninasarvik Mörr, Ameerika piison Kostja, ilves Cassandra, jõehobud Pupa ja Holger jt.

Raamatut lugedes tunnete, et Juhani on tekkinud loomadega vahetu side, ta näeb ja mõistab neid paremini kui tavaline loomaia külastaja. Ja kui ei mõista, siis küsib talitajate käest. Nii on Juhani lood pikitud mahlakate seikadega asukate igapäevaelust ja tegemistest.

Omaette vaatamisväärsused on Ingmari ja Vallo fotod portreeritavatest. Nende tundide pikkune viibimine loomaaias ja õige hetke ootamine on kandnud vilja – ka pildid räägivad.

See on raamat, mis ei jäta külmaks ühtegi looma- ja loodusesõpra.

Portreed Tallinna loomaaiast
Juhani Püttsepp
152 lk
kõva köide

ilmunud

Metsaküla lood
Teine raamat tõlkinud Anna-Magdaleena Kangro
88 lk
kõva köide

Metsakülas elab sõbralikult koos palju erinevaid loomi. Elu on seal tavaliselt mõnus ja rahulik. Ühel hommikul ärkavad Metsaküla loomad aga veidra läbilõikava vingumise peale. Keegi võõras on tunginud nende metsa! Kes ta on? On ta ohtlik? Mis nüüd teha? Õökullist doktor Lenno Engelbert läheb loomade lasteada korralist tervisekontrolli tegema. Seal ei suju aga kõik sugugi nii nagu plaanitud... Raamat on trükitähtedes.

Muinaslugusid ja mõistujutte loomadest
tõlkinud Mairi Ernits
112 lk
kõva köide

See raamat sisaldab kaheksa kaunitult illustreeritud muinasjuttu, mille kangelastel tuleb läbi elada palju huvitavaid seiklusi. Siia kokku kogutud muinaslood on pärit eri ajastutest ning erinevatest ilmakaartest.

Seiklusrikast suve koos seiklusjuttudega!

Klassikalise sarja „Seiklusjutte maalt ja merelt” kordustrükis on ilmunud juba 14 raamatut. Sarja raamatute tegevus toimub maa- kera erinevates paikades – küll maa peal ja vee all, küll džunglis ja siis hoo- pis linnatänavail. Lai teemavaldkond ja teada-tuntud autorid pakuvad põnevat lugemist nii lapsele kui ka seiklushimu- lisele täiskasvanule. Sellest sarjast leiab põnevat lugemist igaiüks.

Miks mitte võtta puhkuse ajal kät- te mõni selle sarja raamat – alustada sukeldumisest meresügavustesse koos kapten Nemoga ning veeta suve lõpp kolme musketäri- ga seigeldes. Raama- tustest kumav positiivsus, sealsed ohtli- kud ja lustakad ettevõtmised, traagili- sed ja ülevad armulood, pidevalt kum- mitav hädaoht... see kõik haarab lugeja nii jäägitult, et ühel hetkel tunneb ta, nagu oleks ka ise osaline sündmustes. Mahlakamaid kohti on hea lähedastega jagada ja koos nende üle naeru kihis- tada.

Mõnus suvine lugemispala võrkkii- ges või rannas lesijale, vihmase päeva sisustamiseks või kena suvepäeva lõpe- tuseks.

Eesti Ekspressi töötajate lemmikuid:

Kadri Karro:
Minu lemmik oli „Kapten Granti lap- sed”. Raamatut lugesin pärast seda, kui

olin näinud selle alusel tehtud suure- pärast vene telesarja, kus minu lap- semõistuse jaoks täiesti arusaamatult mängis eesti näitleja – Lembit Ulfsak. Lugedes selgus, et raamat on vähe- malt sama põnev kui film. Siiani on see minu lemmikseiklusjutt, viimati lugesin seda kaks aastat tagasi suvel ja nautisin väga.

Tarmo Rajamets:
Oli üks paks kobakas raamat nimega „Kahe ookeani saladus”, autor Grigori Adamov, nagu internet ütleb. See oli märatsevalt punane, aga kohutavalt põ- nev ja poolulmeline lugu allveelaevni- kest. Raamatukogust võetud eksem- plaril oli paar viimast lehekülge puudu ja sellest valust pole ma siiaaani üle

saanud: viimse heitluse kirjeldus jäi pooleli.

Nõukogude ulme nagu Aleksei Tolstoi „Aeliita” ja „Insener Garini hü- perboloid”, samuti Beljajevi „Amfiibini- mene” oli ka väga erutav. Aga parimad olid vist siiski Verne'i raamatud, eriti „Sa- laduslik saar” ja „20 000 ljööd vee all”.

Eve Kaljusaar:
„Hirvekütt” on mu lapsepõlve üks lemmikraamatutest. Ootamatu lõpuga seiklusrohke lugu sõprusest, armastu- sest ja ellujäämisest. Lugesin raamatu möödunud suvel uuesti läbi ja tundus ikka sama põnev.

Millist seiklusjuttu soovite peatselt sarjas ilmumas näha?
Ettepanekuid ootame aadressil Narva mnt 11E, 10151 Tallinn või e-aadres- sil raamat@ekspress.ee kuni 26. maini 2008 (Märgusõna „Seiklus!”). Vastajate vahel loosime välja kolm sarja raama- tut. Võitjate nimed avaldame 19. juuni ajalehes Raamat.

Seiklusjuttude sarjas seni ilmunud:

F. Molnár, „PAL-TÄNAVA POISID”
J. Verne, „KAPTEN GRANTI LAP- SED”
A. Dumas, „KOLM MUSKETÄRI”
J. F. Cooper, „HIRVEKÜTT”
J. Verne, „VIIETEISTKÜMNESAASTA- NE KAPTEN”
M. Reid, „PEATA RATSANIK”
J. Verne, „SALADUSLIK SAAR”
M. Twain, „TOM SAWYERI JA HUCK- LEBERRY FINNI SEIKLUSED”
W. Scott, „IVANHOE”
S. Lagerlöf, „NILS HOLGERSSONI IMELINE TEEKOND LÄBI ROOTSI”
J. Verne, „20 000 LJÖÖD VEE ALL”
H. R. Haggard „KUNINGAS SAALO- MONI KAEVANDUSED. SEEBA KU- NINGANNA SÖRMUS”
H. Malot „PEREKONNATA”
W. Scott „ROB ROY”

Ilmumas
A. Dumas „KAKSKÜMMEND AAS- TAT HILJEM”

KIRILILL

Õpime tundma lilli ja marju

Loodusest leiad, mis maitsev ja hea. Ja maksma selle eest raha ei pea!

Kas on veel midagi toredamat kui küpsid mustikaid täis metsaalune? Või täiesti oma metsmaasikamaa? Sipelgas Sofi õpetab tundma looduse parimaid marju. Ta näitab, kus need kasvavad ja kuidas neid kasutada saab. Sofi tutvus- tab ka mürgiseid marju. On ju tähtis täpselt teada, mida korjata võib, mida mitte.

Ja lisaks tahab Sofi korraldada tõe- lise marjapeo! Ta kavatseb pidada peo selle auks, et marjad on nii maitsvad ja ilusad, ning kutsuda sinna kõik loo- mad, keda tunneb. Lugejagi on suurele marjapeole oodatud!

Kas tead, miks lilled õitsevad? Nii jätkub nende elu Maal. Tule kaasa si- pelgas Sofi lilliretkele!

Lilleraamat jutustab lilled argielu

vähetuntud poolest. Lilledel tegevus pole lihtsalt niisama õitsemine. Lil- led elavad, toimetavad oma toimetusi, mõtlevad tulevikule. Nendega toimub kogu aeg midagi põnevat! See on lõbus ja innustav taimeõpik. Siin on esitletud paarikümnet looduses kasvavat taime ning neid külastavaid putukaid – ja juurde on joonistatud nii imetoredad pildid, et nendelt saavad kõik lilled ja putukad hästi selgeks. See on hea algus. Kui tunned juba kahtkümmet taime ja äsjatärganud uudishimu putukate vas- tu, võid looduses kaugemalegi jõuda...

Stefan Casta ja Bo Mossberg on tuntud Rootsi loodusekirjeldajad. Nad on kirjutanud palju raamatuid ja pälv- nud väarikaid autasusid.

Sofi marja- raamat
Stefan Casta
tõlkinud Allar Sooneste
luuletused eestindanud Eve Osa
illustratsioonid Bo Mossberg
48 lk
kõva köide

Sofi lilleretk
Stefan Casta
tõlkinud Allar Sooneste
luuletused eestindanud Eve Osa
illustratsioonid Bo Mossberg
48 lk
kõva köide

Raamat on tulvil õpetlikke ja vaimukaid salme.

Kõige tähtsamad õpetused

TÄPSELT EMA MOODI MA TOAS EI SALLI LAGA.
KORDA OMA VOODI KA TEEN NÜÜD ÕHINAGA.
PADJAD VIRNA PANIN JUST, MIS SEAL AEGA VIITA!
NUKUD, MINU USINUST VÕIKSI- TE NÜÜD KIITA!

Sellesse kaunisse raamatusse on värsivormis kirja pandud palju häid ja tarvilikke nõuandeid nii suurtele kui ka väikestele lastele. Lõ- busate luuletuste ja kirevate piltidega raamat pajatab kõige tähtsamatest käi- tumisreeglitest. Ta õpetab lähedastega hästi läbi saama, kodus puhtust pidama ja pidupäevi korraldama.

Kuidas on kõige õigem käituda kodus, tänaval, metsas, külas? Kuidas saaks õnnetustest eemale hoida? Mida ette võtta, kui laps on kodus omapead? Kuidas olla julge ja mitte peljata pime- dust? Mismoodi saab sõpradega tülit- semisest hoiduda? Kuidas ja kas saabki olla kogu aeg terve ja rõõmsameelne?

Tahan olla kiiduväärt
Leelo Tungal,
Peeter Volkonski
88 lk
kõva köide